

AMBASADA RP W HELSINKACH

PRAKTYCZNY PORADNIK DLA OBYWATELI POLSKICH PRZYJEŹDZAJĄCYCH DO PRACY NA TERYTORIUM FINLANDII

Helsinki, kwiecień 2017 r.

SPIS TREŚCI:

1. FINLANDIA – INFORMACJE POSTAWOWE

2. PRZYJAZD NA TERYTORIUM FINLANDII

- 2.1. System prawny
- 2.2. Informacje praktyczne dla przyjeżdżających

3. PRAWO POBYTOWE

- 3.1. Pobyt do trzech miesięcy
- 3.2. Pobyt powyżej trzech miesięcy

4. PRACA I PODATKI W FINLANDII

- 4.1. Podstawowe zasady prawa pracy
- 4.2. Podatki w Finlandii

5. ŚWIADCZENIA SOCJALNE

- 5.1. Świadczenia rodzinne
- 5.2. Świadczenia z tytułu choroby i bezrobocia

6. SZCZEPIENIA, SŁUŻBA ZDROWIA

- 6.1. Szczepienia
- 6.2. Ubezpieczenie przy pobytach czasowych
- 6.3. Opieka zdrowotna podczas dłuższego pobytu
- 6.4 Transport medyczny do Polski

Dane teleadresowe głównych szpitali dyżurnych w Finlandii

7. SZKOŁA W FINLANDII. NAUKA JĘZYKA POLSKIEGO

- 7.1. Organizacja systemu szkolnictwa
- 7.2. Szkolny Punkt Konsultacyjny oraz nauka języka polskiego w szkołach miejscowych

8. INFORMACJE DLA KIEROWCÓW I POSIADACZY SAMOCHODÓW

- 8.1. Prawo jazdy
- 8.2. Rejestracja pojazdów, ubezpieczenie i przeglądy techniczne
- 8.3. Zasady ruchu drogowego
- 8.4. Użyteczne informacje

9. PRZYDATNE INFORMACJE I ADRESY

- 9.1. Przepisy celne
- 9.2. Bezpieczeństwo

Dane teleadresowe głównych komisariatów policji w Finlandii

9.3 Informacje o zagrożeniach (handel ludźmi)

9.4. Bezdomność

9.5. Dni świąteczne w Finlandii

9.6. Pośrednictwo pracy na terenie Finlandii

9.7. Użyteczne strony internetowe

10. ŁĄCZNOŚĆ Z POLSKĄ. ORGANIZACJE I INICJATYWY POLONIJNE.

10.1. Organizacje polonijne

10.2 Inne inicjatywy polonijne

10.3. Polskie ślady w Finlandii

11. ADRESY POLSKICH PRZEDSTAWICIELSTW DYPLOMATYCZNYCH I KONSULARNYCH W FINLANDII

11.1 Dane teleadresowe Ambasady RP w Helsinkach

11.2 Zakres czynności wykonywanych w konsulacie oraz pomocy konsularnej

11.3 Konsulowie honorowi

Uwaga: Niniejsze opracowanie jest jedynie materiałem informacyjnym i nie stanowi źródła prawa. Wszelkie ujęte w nim informacje nie dotyczące bezpośrednio pracy Ambasady RP zostały zaczerpnięte z dostępnych źródeł, opublikowanych przez właściwe instytucje fińskie. Dołożyliśmy wszelkich starań, aby tym miejscu dane były rzetelne, wyczerpujące i aktualne, jednak mają one charakter wyłącznie informacyjny i nie mogą stanowić podstawy do jakichkolwiek roszczeń.

1. FINLANDIA – INFORMACJE POSTAWOWE

Stolica: Helsinki

Obszar: 338 145 tys. km²

Ludność: 5,49 mln (aglomeracja helsińska – 1,4 mln)

Waluta: euro (EUR)

Finlandia jest krajem o ustroju demokracji parlamentarnej. Podzielona jest na 6 prowincji: Finlandia Południowa, Finlandia Zachodnia, Finlandia Wschodnia, Oulu, Laponia, Wyspy Alandzkie. Od 1 stycznia 2011 r. kraj, zgodnie z nowym podziałem administracyjnym, składa się z 19 regionów (*maakunta*), 70 subregionów (*seutukunta*) oraz 342 gmin (*kunta*).

Językami urzędowymi są język fiński oraz szwedzki (z wyjątkiem regionu autonomicznego Wysp Alandzkich, gdzie językiem urzędowym jest wyłącznie język szwedzki). W większych miastach powszechna jest znajomość języka angielskiego. W niektórych regionach wschodniej Finlandii pomocna może okazać się znajomość języka rosyjskiego.

Gospodarka Finlandii jest stabilna, choć od kilku lat zauważalne są oznaki jej spowolnienia. Stopa bezrobocia w lutym 2017 r. kształtowała się na poziomie 9,2%. Najważniejsze gałęzie fińskiej gospodarki to przemysł elektroniczny, drzewny i branża metalowa.

Finlandia nie jest postrzegana przez obywateli polskich oraz przez samych Finów jako kraj szczególnie atrakcyjny pod względem migracyjnym. Składa się na to szereg czynników, w tym takie jak: bariera językowa (w przypadku wykonywania większości prac konieczna jest znajomość języka fińskiego), koszty utrzymania należące do najwyższych w Europie oraz trudny klimat (mrozy do –40 stopni Celsjusza w niektórych częściach kraju, bardzo krótkie dni w okresie zimowym, porywiste wiatry znacznie obniżające odczuwalną temperaturę).

2. PRZYJAZD NA TERYTORIUM FINLANDII

Obywatele polscy korzystają z prawa do swobodnego przepływu osób w ramach Unii Europejskiej oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Dokumentem podróży uprawniającym do bezwizowego wjazdu i pobytu do 90 dni (niezależnie od jego celu) na terytorium Finlandii jest paszport lub dowód osobisty, przy czym zaleca się posiadanie paszportu. Przed wyjazdem należy się upewnić, czy dokument jest ważny, w wystarczająco dobrym stanie i czy pozwala na stwierdzenie tożsamości.

2.1. System prawny

Finlandia jest republiką, na której czele stoi prezydent wybierany na sześcioletnią kadencję w wyborach bezpośrednich. Obecnie urzędującym prezydentem jest Sauli Niinistö, który został wybrany w roku 2012. Jednoizbowy parlament (*Eduskunta*) liczy 200 posłów, którzy wybierani są co cztery lata w wyborach bezpośrednich i proporcjonalnych.

Po wyborach z 19 kwietnia 2015 r. władzę objęła koalicja złożona ze zwycięskiej Partii Centrum (*Suomen Keskusta*) oraz z Partii Finów (*Perussuomalaiset*) i Narodowej Partii Koalicyjnej (*Kansallinen Kokoomus*). Na czele rządu stanął premier Juha Sipilä.

Głównym aktem prawnym Republiki Finlandii jest jej konstytucja, która weszła w życie 1 marca 2000 r. Moc bezwzględnie obowiązującą mają uchwalane przez parlament ustawy oraz rozporządzenia i dekrety rządu, prezydenta i poszczególnych ministrów. W systemie sędziowskim występują sądy powszechne, sądy administracyjne oraz sądy szczególne (sądy wojskowe, sądy pracy, sądy rynku i sądy ubezpieczeń). Od orzeczeń wydanych przez sądy rejonowe (*käräjäoikeus*) przysługuje prawo apelacji do sądów odwoławczych (*hovioikeus*). Najwyższym organem sędziowskim jest Sąd Najwyższy (*Korkein Oikeus*).

Pomoc prawną przed sądami zapewniają adwokaci. Lista prawników upoważnionych do świadczenia usług prawnych dostępna jest pod adresem: http://www.asianajaliitto.fi/en/legal_services/find_a_lawyer. Zamieszczona na powyższej stronie wyszukiwarka umożliwia wyszukanie prawnika przy pomocy kryterium miasta działalności, znajomości języków obcych oraz płci. W Finlandii istnieje ponadto możliwość skorzystania z usług częściowo lub całkowicie bezpłatnej pomocy prawnej w biurach o nazwie *oikeusaputoimisto*. Biura te udzielają porad jedynie osobom fizycznym. Dane kontaktowe oddziałów poszczególnych biur znajdują się na stronie: <http://www.oikeus.fi/oikeusapu/en/index/yhteystiedot.html>.

Bezpłatne porady prawne – w szczególności dla osób, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej – otrzymać można również w Helsińskiej Klinice Prawa działającej przy Uniwersytecie w Helsinkach. Porad prawnych udzielają studenci pod kierunkiem pracowników naukowych Wydziału Prawa tej uczelni. Kontakt mailowy (również w języku

polskim): helsinki-law-clinic@helsinki.fi. W okresie letnim (od połowy maja do połowy września) klinika nie prowadzi działalności.

W Finlandii nie ma osobnego zawodu notariusza. Czynności notarialne wykonywane są przez pracowników urzędów *Maistraatti* (por. strona internetowa urzędu: http://www.maistraatti.fi/en/Services/notary_public/).

Odmiennością fińskiego systemu sądowego jest inne niż w Polsce pojęcie klauzuli prawomocności wyroku. Prawomocność orzeczenia sądowego stwierdza pieczęć, którą uprawniony pracownik sądu opatruje wyrok lub postanowienie, które się uprawomocniły, w dniu przedłożeniu odpisu orzeczenia. Tym samym daty prawomocności wyroku umieszczone na odpisach tego samego orzeczenia mogą się różnić, jeśli strona zwróciła się z wnioskiem o nadanie klauzuli prawomocności kilkakrotnie w pewnych odstępach czasu, przedkładając kolejne odpisy tego samego wyroku lub postanowienia.

Należy pamiętać, że osoba przebywająca na terytorium Finlandii zobowiązana jest do przestrzegania prawa fińskiego i ponosi przewidziane w nim konsekwencje jego naruszenia. Miejscowe przepisy mają także zastosowanie w przypadku stosunków cywilnych, w tym z zakresu prawa pracy i prawa rodzinnego.

Od dnia 17 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do spadków po osobach, które zmarły w Finlandii i miały tam miejsce zwykłego pobytu w chwili śmierci, właściwe do przeprowadzenia sprawy spadkowej jest prawo fińskie, chyba że spadkodawca dokonał w testamencie wyboru prawa innego państwa jako prawa właściwego. Zasada ta nie ma zastosowania do osób, które przebywały w Finlandii przed śmiercią, ale nie miały tam miejsca zwykłego pobytu, tzn. znajdowały się w Finlandii jako turyści, studenci lub pracownicy w ramach oddelegowania lub czasowej wymiany itp.

2.2. Informacje praktyczne dla przyjeżdżających

Karty kredytowe i płatnicze są w powszechnym użyciu.

Różnica czasu w Finlandii w stosunku do Polski to + 1 godzina. Czas letni obowiązuje od ostatniej niedzieli marca do ostatniej niedzieli października.

Nazwy miejscowości – na tablicach drogowych oraz w nazwach ulic stosowane są napisy dwujęzyczne (fiński i szwedzki).

Język angielski – posługiwanie się językiem angielskim w kontaktach z ważniejszymi urzędami, hotelami, campingami, punktami informacji turystycznej i większymi sklepami nie stanowi problemu poza małymi miejscowościami, zwłaszcza położonymi na północy i wschodzie kraju.

PRAKTYCZNY PORADNIK DLA POLAKÓW W FINLANDII

Sklepy – czynne są przeważnie od godz. 9.00 do 21.00 w dni powszednie i od 9.00 do 18.00 w soboty. Banki czynne są na ogół wyłącznie w dni robocze w godz. 9.15-16.15. W niedzielę większość sklepów otwarta jest od 12.00 do 18.00.

Poczta – jest otwarta od poniedziałku do piątku, najczęściej w godzinach 8.00–20.00. Skrzynki pocztowe są żółte. Znaczkę można kupić na poczcie, w *R-kioski*, na dworcach itp.

Łowienie ryb – dozwolone jest po wykupieniu pozwolenia ważnego na dany region – można je kupić w fińskich kioskach z prasą i rzeczami codziennego użytku (*R-kioski*) oraz na większości stacji benzynowych. Na zbieranie grzybów i owoców leśnych na własny użytek nie są potrzebne zezwolenia.

Żeglarze przybywający do Finlandii powinni zwrócić uwagę na liczne podwodne skały. Zaleca się cumowanie łodzi na przystaniach. Cumowanie poza przystaniami jest dozwolone tylko w miejscach nie zajętych przez domy letniskowe (lub za zgodą ich właścicieli).

W Finlandii panuje **surowy klimat**, zwłaszcza na północy kraju, gdzie nawet latem temperatura może wynosić jedynie ok. +10 st. C. Latem bardzo dokuczliwe są komary.

Lipiec jest podstawowym okresem, w którym wykorzystywane są urlopy letnie.

Transport publiczny – komunikacja miejska w Helsinkach obejmuje autobusy, tramwaje i jedną linię metra. Bilety można kupić w automatach lub u kierowcy autobusu albo motorniczego tramwaju (za gotówkę, akceptowane są nominały do 20 EUR; bilet kupowany u kierowcy jest droższy). Bilety dobowe lub kilkudniowe można kupić również w kioskach *R-kioski*. Cena biletu zależy m. in. od liczby pokonywanych na trasie stref; w jednej strefie jest to ok. 3 EUR. Bilety komunikacji miejskiej obejmują też transport promowy na wyspę Suomenlinna. Informacje o komunikacji publicznej w Helsinkach dostępne są na poniższej stronie: <https://www.hsl.fi/en>.

Informacja telefoniczna – pod numerem 118 można uzyskać informacje o numerach telefonów instytucji i osób prywatnych. Operator może połączyć bezpośrednio z danym numerem.

3. PRAWO POBYTOWE

3.1. Pobyt do trzech miesięcy

Polska i Finlandia są członkami układu Schengen, co m. in. oznacza zniesienie kontroli na granicznych w ruchu osobowym między obydwojoma państwami.

Dokumentem podróży uprawniającym obywateli Polski do wjazdu i pobytu na terytorium Republiki Finlandii jest paszport bądź dowód osobisty, przy czym zaleca się posiadanie paszportu. Nie ma obowiązku rejestracji pobytu nieprzekraczającego trzech miesięcy.

3.2. Pobyt powyżej trzech miesięcy

W przypadku pobytu przez okres dłuższy niż trzy miesiące należy zwrócić się do biura urzędu migracyjnego (*Maahanmuuttovirasto*), właściwego dla miejsca zamieszkania w Finlandii, w celu dokonania rejestracji. Do dokonania rejestracji potrzebny jest polski paszport lub dowód osobisty oraz potwierdzenie charakteru pobytu w Finlandii: w przypadku pracowników – zaświadczenie od pracodawcy o istniejącym stosunku pracy, w przypadku osób samozatrudnionych – informacja o samozatrudnieniu, w przypadku studentów – zaświadczenie z uczelni oraz informacja o posiadanym ubezpieczeniu, w przypadku innych osób – informacja o posiadanych środkach utrzymania. Więcej informacji:

<http://www.migri.fi/registration>

Osoby, które dokonały rejestracji swojego pobytu, zamierzające pozostać w Finlandii na stałe lub przez okres ponad roku, powinny dokonać wpisu do rejestru ewidencji ludności prowadzonego przez urzędy *Maistraatti* w celu otrzymania fińskiego numeru identyfikacji ludności. Posiadanie fińskiego numeru identyfikacji ludności umożliwia załatwienie wielu spraw w urzędach, założenie konta w banku, jak również wymagane jest w przypadku korzystania z publicznej opieki zdrowotnej. Więcej informacji:

http://www.maistraatti.fi/en/Services/place_of_domicile_and_population_data/Basic-information/

4. PRACA I PODATKI W FINLANDII

4.1. Podstawowe zasady prawa pracy

W Finlandii przepisy regulujące warunki zatrudnienia nie są ujęte w jednolitym kodeksie pracy. Zastosowanie mają następujące akty prawne o charakterze ogólnym: ustawa o umowach pracy (*Työsopimuslaki*, 55/2001), ustawa o czasie pracy (*Työaikalaki*, 605/1996), ustawa o urlopach rocznych (*Vuosilomalaki*, 162/2005), ustawy o ubezpieczeniach od następstw nieszczęśliwych wypadków (*tapaturmavakuutuslait*) oraz branżowe układy zbiorowe pracy (*työehtosopimukset*) mające moc przepisów bezwzględnie obowiązujących (takich układów w Finlandii jest blisko dwieście).

W Finlandii nie ma płacy minimalnej.

Uwaga! *Ze względu na rozpowszechnione stosowanie zbiorowych układów pracy, które zawierają normy odmienne od podstawowych przepisów prawa pracy – niejednokrotnie korzystniejsze dla pracownika – nie jest możliwe wskazanie jednolitych dla wszystkich pracujących norm prawa pracy. Poniższe informacje dotyczą jedynie bezwzględnie obowiązujących norm, nie uwzględniając postanowień zbiorowych układów pracy.*

Umowa o pracę, okres próbny i czas trwania

Umowa o pracę może być w Finlandii zawarta pisemnie (w postaci papierowej lub elektronicznej) lub ustnie. Jeżeli umowa nie została zawarta na piśmie, obowiązkiem zatrudniającego jest przedstawienie pisemnej informacji o warunkach zatrudnienia, o ile umowa o pracę zawierana jest na czas nieokreślony lub na czas określony dłuższy niż miesiąc. Co do zasady jednak zdecydowanie zaleca się zawieranie umów na piśmie. Umowa może być zawarta na czas określony lub nieokreślony. Umowa zawarta na czas określony wygasa po dacie, na jaki została zawarta, lub gdy została zakończona praca, będąca treścią zobowiązania. Zabronione jest zawieranie z inicjatyw pracodawcy umów na czas określony, jeśli istnieją przesłanki do stwierdzenia, że ze względu na charakter powierzanej pracy zawarcie umowy na czas określony jest formą obejścia korzystnych dla pracownika gwarancji ochronnych, związanych z pracą na podstawie umowy na czas nieokreślony. Wystąpienie przedmiotowych przesłanek stwierdza sąd pracy na wniosek pracownika.

Okres próbny nie może być dłuższy niż sześć miesięcy (w przypadku umów zawartych do końca roku 2016 wynosił on maksymalnie cztery miesiące). Pracodawca ma prawo do przedłużenia okresu próbnego, jeśli w jego trakcie pracownik był niezdolny do pracy przez co najmniej 30 dni. W takim przypadku pracodawca ma jednak obowiązek poinformowania pracownika o przedłużeniu okresu próbnego przed zakończeniem wstępnie ustalonego okresu próbnego. W przypadku umowy na czas określony okres próbny nie może być dłuższy od połowy umówionego okresu zatrudnienia, lecz w każdym przypadku nie może przekroczyć sześciu miesięcy. Podczas okresu próbnego obie strony mają prawo do zerwania

stosunku pracy, przy czym wypowiedzenie dokonane przez pracodawcę nie może opierać się na nieodpowiednich lub dyskryminacyjnych przesłankach.

Obowiązkiem pracownika jest przestrzeganie norm bezpieczeństwa i higieny pracy oraz informowanie pracodawcy o wszelkich usterkach sprzętu oraz ryzyku związanym z użytkowaniem narzędzi pracy. Wypada podkreślić, że używanie narzędzi pracy niezgodnie z ich przeznaczeniem lub z zasadami BHP może pozbawić pracownika możliwości dochodzenia odszkodowania z tytułu poniesionego uszczerbku na zdrowiu, będącego konsekwencją wypadku przy pracy. Pracownik co do zasady nie może także podejmować pracy w firmie konkurencyjnej lub ujawniać tajemnicy zawodowej lub handlowej, obowiązującej go w związku z podjęciem pracy w określonej firmie.

Zgodnie z fińskimi regulacjami osoba, której pracodawca nie wypłacił zaległego wynagrodzenia – w tym za okres, w którym dana osoba pozostawała na zwolnieniu lekarskim – może zażądać od pracodawcy w formie pisemnej wywiązania się z tego obowiązku, wskazując termin wypłaty (np. siedem dni). Po bezskutecznym upływie tego terminu istnieje możliwość wniesienia sprawy do sądu. Innym środkiem jest złożenie wniosku o przeprowadzenie kontroli przestrzegania praw pracowniczych w zakładzie pracy do inspekcji pracy (*Työsuojeluhallinto*), która może stwierdzić naruszenia w tym zakresie i wnioskować o przywrócenie stanu zgodnego z prawem oraz nałożyć na pracodawcę karę.

Czas pracy i urlop

Standardowy tydzień pracy liczy 40 godzin. W zależności od rodzaju pracy pracownikowi, który świadczy pracę przez co najmniej sześć godzin dziennie, przysługuje jedna przerwa o długości 30 lub 60 minut lub możliwość spożycia posiłku w miejscu pracy. Minimalny nieprzerwany dobowy okres odpoczynku wynosi 11 godzin, zaś tygodniowy – 35 godzin, przy czym w przypadku pracy zmianowej lub okresowej pojedyncze przerwy w pracy mogą być krótsze (min. 9 godzin na dobę i 24 godziny na tydzień), pod warunkiem ich zrekompensowania dłuższym okresem wypoczynku w ramach przyjętego okresu rozliczeniowego.

Praca w niedzielę wynagradzana jest podwójnie. Za pracę zmianową oraz w nocy pracodawca może wypłacić dodatkowe wynagrodzenie.

Pracownikowi przysługuje 2,5 dnia urlopu wypoczynkowego za każdy miesiąc przepracowany w pełnym roku rozliczeniowym, który na potrzeby spraw urlopowych liczony jest od 1 kwietnia do 31 marca kolejnego roku. Jeżeli przed końcem roku rozliczeniowego stosunek pracy trwał krócej niż jeden rok (nieprzerwanie), pracownik nabywa prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze 2 dni za każdy przepracowany miesiąc.

Wypowiedzenie umowy o pracę

W razie braku innych uzgodnień między pracodawcą i pracownikiem obowiązują poniższe ustawowe okresy wypowiedzenia.

W przypadku wypowiedzenia stosunku pracy przez pracodawcę:

- 1) 14 dni, jeśli stosunek pracy trwał do 1 roku włącznie,
- 2) 1 miesiąc, jeśli stosunek pracy trwał od 1 roku do 4 lat,
- 3) 2 miesiące, jeśli stosunek pracy trwał od 4 do 8 lat,
- 4) 4 miesiące, jeśli stosunek pracy trwał od 8 do 12 lat,
- 5) 6 miesięcy, jeśli stosunek pracy trwał ponad 12 lat.

W przypadku wypowiedzenia stosunku pracy przez pracownika:

- 1) 14 dni, jeśli stosunek pracy trwał do 5 lat włącznie.
- 2) 1 miesiąc, jeśli stosunek pracy trwał ponad 5 lat.

Za obopólną zgodą strony mogą zakończyć stosunek pracy wykonywanej w oparciu o umowę zawartą na czas określony również przed upływem tego terminu.

Świadectwo pracy

Przy rozwiązaniu umowy o pracę pracownik ma prawo uzyskać od pracodawcy świadectwo pracy potwierdzające okres trwania stosunku pracy oraz zakres czynności.

Na prośbę pracownika pracodawca jest zobowiązany podać przyczyny zakończenia stosunku pracy oraz przedstawić ocenę umiejętności zawodowych pracownika. Pracownik ma prawo wystąpić do pracodawcy o wydanie świadectwa pracy w ciągu 10 lat od ustania stosunku pracy, a o ocenę w ciągu 5 lat. Jeżeli od ustania stosunku pracy upłynęło więcej niż 10 lat, pracodawca może wystawić świadectwo pracy i ocenę, o ile nie przysparza mu to dodatkowych trudności.

Więcej informacji

Bliższe informacje na temat poszczególnych kwestii związanych z fińskim prawem pracy dostępne są na poniższych stronach internetowych:

Zagadnienie	Adres strony
Umowa o pracę	https://www.tyosuojele.fi/web/en/employment-relationship/employment-contract
Czas pracy	https://www.tyosuojele.fi/web/en/employment-relationship/working-hours

PRAKTYCZNY PORADNIK DLA POLAKÓW W FINLANDII

Urlop	https://www.tyosuojelu.fi/web/en/employment-relationship/annual-holidays
Zapłata	https://www.tyosuojelu.fi/web/en/employment-relationship/pay
Wypowiedzenie umowy	https://www.tyosuojelu.fi/web/en/employment-relationship/termination
Kwestie BHP	https://www.tyosuojelu.fi/web/en/working-conditions https://www.tyosuojelu.fi/web/en/occupational-health
Pracownicy delegowani	https://www.tyosuojelu.fi/web/en/employment-relationship/posted-worker
Informacje dla poszukujących pracy	http://www.te-services.fi/te/en/index.html
Informacje dla zagranicznych pracowników w Finlandii	http://www.sak.fi/working-in-finland
Fińska broszura informacyjna w języku polskim <i>Do pracy w Finlandii</i>	http://www.te-services.fi/te/fi/pdf/esitteet/suomeentyohon_puola.pdf

Zagadnieniami związanymi z nadzorem nad przestrzeganiem przez pracodawcę prawa pracy zajmują się regionalne biura inspekcji pracy (*Työsuojeluhallinto*). Numer kontaktowy centralnej infolinii inspekcji to **0 295 016 620** (czynna codziennie od poniedziałku do piątku od 8.00 do 16.15). Dane kontaktowe poszczególnych biur regionalnych inspekcji podane są w poniższej tabeli:

Biuro i obszar działania	Dane kontaktowe
Helsinki – dla południowej Finlandii	Etelä-Suomen aluehallintovirasto Ratapihantie 9 / PL 110 00521 HELSINKI tel.: 0295 016 000 faks: (09) 730 798 e-mail: tyosuojelu.etela@avi.fi
Kuopio – dla wschodniej Finlandii	Hallituskatu 12-14 / PL 1741 70101 Kuopio tel.: 0295 016 800 faks: (017) 580 8690 e-mail: tyosuojelu.ita@avi.fi
Turku – dla południowo-zachodniej Finlandii	Itsenäisyydenaukio 2 / PL 22 20801 Turku tel.: 0295 018 000

PRAKTYCZNY PORADNIK DLA POLAKÓW W FINLANDII

	faks: (02) 251 1820 e-mail: tyosuojelu.lounais@avi.fi
Tampere – dla zachodniej i środkowej Finlandii	Uimalankatu 1 / PL 272 33101 Tampere tel: 0295 018 450 faks: (03) 364 1372 e-mail: tyosuojelu.lansi@avi.fi
Oulu – dla północnej Finlandii	Albertinkatu 8 / PL 229 90101 Oulu tel.: 0295 017 500 faks: (08) 315 9599 e-mail: tyosuojelu.pohjoinen@avi.fi

Infolinia dla pracowników migrujących

Od marca 2016 r. działa infolinia dla zagranicznych pracowników. Celem infolinii jest udzielanie podstawowych porad prawnych i odpowiedzi na pytania dotyczące fińskiego prawa pracy. Pracownicy infolinii odpowiadają w języku angielskim. Infolinia czynna jest od poniedziałku do czwartku w godzinach 9.00–11.00 i 12.00–15.00. Telefon: **0 800 414 004**, e-mail: workinfinland@sak.fi.

Związki zawodowe

W Finlandii działają dobrze zorganizowane związki zawodowe, które oprócz negocjowania warunków zbiorowych układów pracy i monitorowania przestrzegania przez pracodawcę praw pracowniczych dysponują możliwościami udzielenia ograniczonego wsparcia finansowego swoim członkom w określonych sytuacjach (np. niewypłacenia przez pracodawcę zaległego wynagrodzenia).

Sektor zatrudnienia	Właściwy związek zawodowy
Przemysł budowlany	<i>Rakennusliitto</i> – www.rakennusliitto.fi
Przemysł metalowy	<i>Metalliliitto</i> – www.metalliliitto.fi
Przemysł energetyczny	<i>Sahköliitto</i> – www.sahkoliitto.fi
Sektor usługowy	<i>PAM</i> – https://www.pam.fi/en/
Federacja Fińskich Związków Zawodowych	<i>SAK</i> – http://www.sak.fi/english

Użyteczne portale dla przedsiębiorców:

Fińska Unia Przedsiębiorców	https://www.yrittajat.fi/en
Centra rozwoju gospodarczego, transportu i środowiska (<i>ELY-keskus</i>)	http://www.ely-keskus.fi/en/web/ely-en/
Portal Ministerstwa Ekonomii i Zatrudnienia	http://www.yrityssuomi.fi/en/

przeznaczony dla przedsiębiorców (<i>Enterprise Finland</i>)	
Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Helsinkach	https://helsinki.trade.gov.pl/pl/

4.2. Podatki w Finlandii

Fińskie prawo podatkowe regulowane jest poprzez szereg aktów prawnych, w tym m. in. ustawą o podatku dochodowym (*Tulooverolaki*, 1535/1992), ustawą o podatku od wartości dodanej (*Arvonlisäverolaki*, 1501/1993), ustawą o procedurze podatkowej (*Laki verotusmenettelystä*, 1558/1995) oraz ustawą o przedpłatach podatkowych (*Ennakkoperintälaki*, 1118/1996).

Podatek VAT

Nowe stawki podatku pozostają w mocy od 1 stycznia 2013 r. Obecnie obowiązują trzy stawki podatkowe: 24% (stawka podstawowa), 14% i 10% (stawki ulgowe).

Podatkiem VAT według stawki 14% obłożone są żywność i napoje (z wyjątkiem napojów alkoholowych) oraz usługi restauracyjne i cateringowe. Stawka 10% dotyczy m. in. książek, produktów farmaceutycznych, usług sportowych, transportowych i kulturalnych oraz prenumeraty czasopism. Towary sprzedawane w opakowaniach zwrotnych obłożone są podatkiem VAT w wysokości 24%.

Podatek dochodowy dla osób fizycznych

Podatek dochodowy w Finlandii ma charakter progresywny, tzn. zależy od wysokości dochodów. Naliczany jest on od uzyskanych dochodów: pensji, wynagrodzeń, wszelkich wypłat i dodatków, premii i uzyskanych prowizji.

Podatek dochodowy od wynagrodzenia płacony jest na rzecz gminy (*kunnallisvero*, stawka od 16 do 23%), wspólnoty wyznaniowej (1% lub 2%) oraz skarbu państwa. Wysokość stawek podatku płaconego na rzecz gminy oraz wspólnoty wyznaniowej ustalają gminy.

PRAKTYCZNY PORADNIK DLA POLAKÓW W FINLANDII

Stawki podatku uiszczanego na rzecz państwa w 2017 r. są następujące:

Wysokość dochodów	Wysokość podatku naliczanego dla najniższej kwoty z przedziału	Stawka naliczana w przypadku, gdy podatek uzyskany przez podatkodawcę przekracza dolną wartość w każdym progu
16 900 – 25 300 EUR	8 EUR	6,25%
25 300 – 41 200 EUR	533 EUR	17,5%
41 200 – 73 100 EUR	3 315,50 EUR	21,5%
Powyżej 71 100 EUR	10 174 EUR	31,5 %

Należy pamiętać, że podatek na rzecz gminy płacony jest od każdego wynagrodzenia, natomiast kwota wolna od podatku dochodowego dotyczy jedynie podatku płaconego na rzecz skarbu państwa.

Możliwość zastosowania ulgi podatkowej zależy od zróżnicowanych przesłanek; przykładowe ulgi przyznawane są z tytułu m. in.:

- kosztów dojazdu do pracy,
- wydatków na zakup materiałów i sprzętu niezbędnego do wykonywania zawodu,
- niepełnosprawności,
- opieki nad dzieckiem.

Dodatkowo od podatku odlicza się:

- składki na obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne,
- składki na obowiązkowe ubezpieczenie od bezrobocia,
- odsetki od pożyczek, jeżeli pożyczka została przeznaczona na zakup mieszkania lub nieruchomości wykorzystywanych dla celów uzyskania dochodu.

Podatek kapitałowy

Podatek kapitałowy (*pääomaverotus*) płacony jest od dochodów powstałych z innych źródeł niż wynagrodzenia, premie itp. (np. od dochodów z wynajmowanych nieruchomości, dywidend, odsetek bankowych). Stawka podatku kapitałowego w 2017 r. wynosi 30% od kwoty dochodu do 30 tys. EUR i 34% od wyższej kwoty.

Opodatkowanie wynagrodzeń Polaków delegowanych do pracy w Finlandii przez firmę polską

W stosunkach dwustronnych obowiązuje *Konwencja między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Finlandii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu* podpisana w Helsinkach dnia 8 czerwca 2009 roku (Dz. U. z 2010 r. Nr 37, poz. 205). Tekst umowy dostępny jest na poniższej stronie: <http://www.traktaty.msz.gov.pl/fd.aspx?f=P0000017399.pdf>

Osoby pracujące w Finlandii powinny uzyskać numer podatkowy (*henkilötunnus*). W tym celu konieczny jest kontakt z lokalnym urzędem podatkowym (VERO). **Należy pamiętać, że od 1 września 2012 r. istnieje bezwzględny obowiązek noszenia przez osoby zatrudnione w przemyśle budowlanym identyfikatorów z numerem podatkowym.**

Bliższe informacje w języku polskim dostępne są na stronie: [http://www.tax.fi/en-US/Tax_Administration/Zagraniczni_pracownicy_branzy_budowlanej\(20859\)](http://www.tax.fi/en-US/Tax_Administration/Zagraniczni_pracownicy_branzy_budowlanej(20859))

Więcej informacji podatkowych dostępnych jest na stronach:

www.vero.fi

http://vero.fi/en-US/Tax_Administration/Po_polsku

5. ŚWIADCZENIA SOCJALNE

Prawo do korzystania z zabezpieczenia socjalnego przysługuje osobom zamieszkującym na stałe w Finlandii – bez względu na obywatelstwo – i posiadającym fiński numer identyfikacyjny. Osoby przebywające w Finlandii czasowo (tj. na ogół poniżej roku) oraz pracownicy delegowani z innego państwa Unii Europejskiej co do zasady nie są objęci systemem fińskich świadczeń społecznych.

Przyznawaniem i wypłacaniem świadczeń socjalnych zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społeczno-Zdrowotnych (KELA), www.kela.fi.

5.1. Świadczenia rodzinne

Rodzina objęta systemem opieki społecznej w Finlandii może, w zależności od swojej sytuacji materialnej, występować do zakładu KELA o przyznanie następujących zasiłków rodzinnych:

Wyprawka niemowlęca (*äitiysavustus*)

Wyprawka niemowlęca składa się z corocznie definiowanej listy przedmiotów (odzież, kosmetyki, środki czystości). Warunki otrzymania: czas trwania ciąży minimum 154 dni; wizyta u lekarza lub w poradni matki i dziecka (*äitiysneuvola*) przed upływem czwartego miesiąca ciąży. Można zrezygnować z wyprawki i przyjąć ekwiwalent pieniężny w wysokości 140 euro. Więcej informacji: <http://www.kela.fi/web/en/maternity-grant>.

Zasiłek macierzyński (*äitiysraha*)

Urlop macierzyński może rozpocząć się najwcześniej na 50 i najpóźniej na 30 dni roboczych przed wyznaczonym terminem porodu. Przyszła matka sama wybiera, kiedy chce przejść na urlop macierzyński. Zasiłek macierzyński wypłacany jest przez 105 dni roboczych. Prawo do otrzymywania zasiłku macierzyńskiego przysługuje kobiecie ciężarnej, która przez co najmniej 180 dni przed wyznaczonym terminem porodu była objęta fińskim systemem opieki społecznej. Wysokość zasiłku macierzyńskiego zależy od potwierdzonych przez urząd podatkowy dochodów kobiety. Minimalna kwota zasiłku wynosi 23,73 euro za każdy dzień roboczy. Za dni robocze uważa się dni od poniedziałku do soboty (z wyjątkiem świąt). Bliższe informacje: <http://www.kela.fi/web/en/maternity-allowance>.

Zasiłek ojcowski (*isyysraha*)

Ojciec uprawniony jest do otrzymywania zasiłku ojcowskiego, o ile skorzysta z możliwości przejścia po urodzeniu dziecka na urlop ojcowski. Zasiłek ojcowski może być pobierany do 54 dni, przy czym co najwyżej przez 18 dni w tym samym czasie, kiedy matka otrzymuje zasiłek

macierzyński. Przyznanie zasiłku ojcowskiego nie wpływa na wysokość zasiłku macierzyńskiego. Bliższe informacje: <http://www.kela.fi/web/en/paternity-allowance>.

Zasiłek rodzicielski (*vanhempainraha*)

Po upływie urlopu macierzyńskiego matka lub ojciec mogą przejść na tzw. urlop rodzicielski, podczas którego przez 158 dni roboczych wypłacany jest zasiłek rodzicielski. Zasiłek ten może być również wypłacany osobom pracującym lub studiującym. Obydwoje rodzice nie mogą jednocześnie przebywać na urlopie rodzicielskim, chyba że wystąpią o częściowy zasiłek rodzicielski. Więcej informacji: <http://www.kela.fi/web/en/parental-allowance>.

Zasiłek wychowawczy (*lapsiilsä*)

Zasiłek wychowawczy przysługuje rodzicom dziecka mieszkającego na stałe w Finlandii. Przysługuje on do ukończenia przez dziecko 17 roku życia. Zasiłek ten nie podlega opodatkowaniu. Jeżeli rodzice dziecka nie mieszkają razem, zasiłek przysługuje jedynie jednemu z rodziców.

Wysokość zasiłku wychowawczego jest uzależniona od sytuacji materialnej rodziny i od liczby dzieci, nad którymi sprawuje się opiekę. Wysokość zasiłku wychowawczego przyznawanego na wychowanie pierwszego dziecka wynosi 94,88 EUR. Bliższe informacje: <http://www.kela.fi/web/en/child-benefit>.

Zasiłek do opieki nad dzieckiem w domu (*kotihoidon tuki*)

O przyznanie zasiłku do opieki nad dzieckiem w domu może ubiegać się rodzina, której dziecko w wieku poniżej 3 lat nie otrzymało miejsca w prowadzonym przez gminę żłobku. Opiekę nad takim dzieckiem może sprawować jedno z rodziców lub zatrudniona opiekunka, albo też dziecko może uczęszczać do prywatnego żłobka. Na zasiłek składa się część podstawowa (*hoitoraha*), której wysokość nie jest uzależniona od dochodów rodziny i przysługuje na każde spełniające kryteria dziecko, oraz dodatek (*hoitolisä*) uzależniony od dochodów, wypłacany tylko na jedno dziecko spełniające powyższe kryteria. Więcej informacji: <http://www.kela.fi/web/en/child-home-care-allowance>

Zasiłek na pokrycie kosztów prywatnej opieki nad dzieckiem (*yksityisen hoidon tuki*)

O taki zasiłek może się ubiegać rodzina, której dziecko w wieku przedszkolnym nie uczęszcza do publicznego przedszkola i nie ma w nim zarezerwowanego miejsca, lecz znajduje się pod opieką opłacanej osoby fizycznej lub prawnej świadczącej prywatnie usługi przedszkolne. Warunki otrzymania zasiłku:

- opiekun nie może być członkiem najbliższej rodziny (matką, ojcem, rodzeństwem),
- opiekun jest osobą, z którą rodzina zawarła umowę o pracę na okres co najmniej 1 miesiąca,
- opiekę zlecono osobie fizycznej lub prawnej, która posiada zgodę gminy na świadczenie usług przedszkolnych.

Opiekę może sprawować kuzyn lub dalsza rodzina, np. dziadkowie, o ile rodzice dziecka zawarli z taką osobą umowę o pracę i wypłacają z tego tytułu wynagrodzenie.

Więcej informacji: <http://www.kela.fi/web/en/private-day-care-allowance>

Zasiłki wypłacane w razie choroby dziecka (*erilaiset tuet lapsen sairastaessa*)

W razie choroby dziecka zakład KELA wypłaca następujące zasiłki:

- na sprawowanie specjalnej opieki nad dzieckiem, jeśli jedno z rodziców uczestniczy w leczeniu lub rehabilitacji dziecka i nie może w związku z tym wykonywać pracy;
- na rehabilitację, głównie dla dzieci mocno niepełnosprawnych lub przewlekle chorych;
- dla chorego lub niepełnosprawnego dziecka.

Więcej informacji: <http://www.kela.fi/web/en/if-a-child-gets-ill>

Zasiłek alimentacyjny (*elatustuki*)

Zasiłek alimentacyjny jest wypłacany, jeżeli jedno z rodziców, na które nałożono obowiązek alimentacyjny, nie wywiązuje się z niego, a także jeśli ojcostwo dziecka nie jest znane. Maksymalna miesięczna wysokość zasiłku wynosi 155,50 EUR miesięcznie. Więcej informacji: <http://www.kela.fi/web/en/child-maintenance-allowance>

Urlop macierzyński, ojcowski i wychowawczy

Urlop macierzyński trwa 105 dni roboczych.

Urlop ojcowski w wymiarze 18 dni może zostać rozłożony na maksimum 4 cykle liczące od 1 do 18 dni i powinien zostać wykorzystany przed ukończeniem przez dziecko 9 miesięcy.

Urlop wychowawczy (po urlopie macierzyńskim i ojcowskim) może trwać przez 158 dni roboczych po zakończeniu okresu płatności zasiłku macierzyńskiego, a dla rodziców adopcyjnych – 234 dni robocze od dnia narodzin dziecka. Pracownik ma prawo do dwóch następujących po sobie urlopów wychowawczych w pełnym wymiarze na opiekę nad dzieckiem w wieku poniżej 3 lat.

5.2. Świadczenia z tytułu choroby i bezrobocia

Zasiłek chorobowy

Zasiłek chorobowy przysługuje osobom zatrudnionym i jest formą rekompensaty za zarobki utracone z powodu niezdolności do pracy. Najczęściej jest on wypłacany za okres począwszy od dziesiątego dnia niezdolności do pracy. Zasiłek chorobowy może być wypłacany przez 300 dni roboczych. Wysokość zasiłku jest naliczana w zależności od wysokości płaconych podatków (w roku 2017 wartości te ustala się na podstawie wysokości podatku

odprowadzonej od dochodów w roku 2015), przy czym minimalna wartość dzienna wynosi 23,73 EUR. Więcej informacji: <http://www.kela.fi/web/en/sickness-allowance>.

Osoby powracające do pracy w niepełnym wymiarze czasu mają możliwość otrzymywania częściowego zasiłku chorobowego, wypłacanego przez co najwyżej 120 dni roboczych.

W przypadku przedłużającego się okresu niezdolności do pracy (z reguły powyżej 150 dni) istnieje możliwość ubiegania się o rentę.

Podstawowy zasiłek dla osób bezrobotnych

Aby móc ubiegać się o podstawowy zasiłek dla osób bezrobotnych, należy spełnić określone warunki, m. in. mieszkać w Finlandii, być zarejestrowanym jako osoba bezrobotna aktywnie poszukująca pracy, która była zatrudniona w wymiarze co najmniej 18 godzin tygodniowo przez co najmniej 26 tygodni w okresie 28 miesięcy poprzedzających moment złożenia wniosku o przyznanie zasiłku, mając w tym czasie płacę w wysokości określonej przez odpowiedni układ zbiorowy lub na poziomie co najmniej 1187 EUR miesięcznie. W przykład osób samozatrudnionych minimalny okres zatrudnienia poprzedzającego okres bezrobocia wynosi 15 miesięcy w ciągu ostatnich czterech lat, a dochód miesięczny w tym okresie powinien kształtować się na średnim poziomie nie mniejszym niż 1047 EUR. Zasiłek jest wypłacany przez okres co najwyżej 400 dni – lub 300 dni, jeśli dana osoba przepracowała przez mniej niż 3 lata. Podstawowa kwota zasiłku wynosi 32,40 EUR dziennie (wypłacane przez pięć dni w tygodniu). Kwota ta może ulec zwiększeniu, jeśli beneficjent posiada dzieci. Więcej informacji: <http://www.kela.fi/web/en/basic-unemployment-allowance>

***

O świadczenia przyznawane przez KELA można ubiegać się w sposób wskazany w opisie poszczególnych zasiłków. W niektórych przypadkach możliwe jest złożenie wniosku drogą elektroniczną. Należy pamiętać, że większość zasiłków podlega opodatkowaniu, a niektóre z nich nie mogą być pobierane łącznie.

6. SZCZEPIENIA, SŁUŻBA ZDROWIA

6.1 Szczepienia

W Finlandii nie ma zagrożeń sanitarno-epidemiologicznych. Nie ma obowiązkowych szczepień dla osób wjeżdżających z terytorium RP.

Należy zachować ostrożność podczas spacerów po lasach ze względu na ryzyko ukąszenia przez kleszcze lub żmije.

6.2. Ubezpieczenie przy pobytach czasowych

Osoby ubezpieczone w polskim Narodowym Funduszu Zdrowia podróżujące po Finlandii lub przebywające w niej czasowo mają prawo do skorzystania w nagłych przypadkach z fińskiej publicznej opieki medycznej na podstawie Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego (karta EKUZ), którą można otrzymać przed wyjazdem w placówce NFZ. Posiadacze EKUZ przebywający w Finlandii czasowo co do zasady uprawnieni są również do korzystania z takich świadczeń zdrowotnych, bez wykonania których istniałoby ryzyko pogorszenia stanu zdrowia, jak np. w związku z leczeniem chorób przewlekłych. Kwestie te podlegają indywidualnej ocenie w każdym przypadku.

Należy pamiętać, że w Finlandii obowiązuje częściowa odpłatność za korzystanie z pomocy medycznej (np. kilkadziesiąt euro za wizytę lekarską lub za każdy dzień pobytu w szpitalu) oraz odpłatność za kupowane leki. **Wydatki te pokrywa osoba, której udzielana jest pomoc medyczna.**

Ze względu na bardzo wysokie koszty ewentualnego leczenia w Finlandii osobom nieubezpieczonym w NFZ zaleca się wykupienie w Polsce przed wyjazdem zagranicznym ubezpieczenia podróznego od kosztów leczenia i nieszczęśliwych wypadków. W razie hospitalizacji lub transportu chorego do Polski pełny koszt kompleksowej opieki lekarskiej jest znaczny. Koszt wizyty lekarskiej osoby nieubezpieczonej wynosi około 80–100 euro, a doba w szpitalu kosztuje około 200 euro (nie licząc dodatkowych badań, leków, zabiegów itp.). Koszty samego transportu chorego mogą sięgać kilku tysięcy euro.

6.3. Opieka zdrowotna podczas dłuższego pobytu

Osoby pracujące lub prowadzące działalność gospodarczą w Finlandii, emeryci i renciści oraz członkowie rodzin osób ubezpieczonych uprawnione są do skorzystania z opieki zdrowotnej w Finlandii na podstawie karty S-1, którą można otrzymać w oddziałach NFZ po przedstawieniu niezbędnych dokumentów. Warunkiem korzystania z opieki zdrowotnej jest w tym przypadku dokonanie zgłoszenia do fińskiej instytucji ubezpieczeń społecznych (KELA) polskiej karty S-1.

Osoby objęte fińskim ubezpieczeniem zdrowotnym mają prawo do częściowego zwrotu kosztów nabywanych leków przepisanych przez fińskiego lekarza. Zwrot kosztów przysługuje po wydatkowaniu w danym roku 50 EUR na leki zakupione na podstawie recepty i obejmuje kwotę ustalaną procentowo w stosunku do wartości leków. Jej wysokość zależy od rodzaju leków. Fiński Zakład Ubezpieczeń Społeczno-Zdrowotnych (KELA) może również zwrócić część opłat za prywatną wizytę lekarską (z wyjątkiem badań z zakresu medycyny pracy). Zwrot ten nie obejmuje kosztów związanych z pobytem w szpitalu.

6.4. Transport medyczny do Polski

Osoby ubezpieczone w NFZ, które podczas pobytu w Finlandii doznały nagłego i gwałtownego zachorowania lub padły ofiarą poważnego wypadku, wskutek czego zostały poddane leczeniu szpitalnemu, mają prawo do zwrócenia się z wnioskiem do wojewódzkiego oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia o zorganizowanie transportu medycznego do Polski. Możliwość ta dotyczy sytuacji, w których konieczna jest dalsza hospitalizacja, a jej koszty w Polsce będą niższe od kosztów pobytu chorego w fińskim szpitalu.

*****

Dane teleadresowe głównych szpitali dyżurnych w Finlandii:

Szpital w Helsinkach:

- **Helsinki, szpital Haartmana** (*Haartmanin sairaala*): Haartmaninkatu 4, dzielnica Meilahti, tel. (+358) 9 310 5018 i (+358) 9 310 63231, <http://www.hel.fi/www/helsinki/en/administration/participate/contact/search-address/toimipistekuvaus?id=26104>
- **Helsinki, szpital Malmi** (*Malmin sairaala*): Talvelantie 6, dzielnica Malmi, tel. (+358) 9 310 6611 i (+358) 9 310 76591, <http://www.hel.fi/www/helsinki/en/administration/participate/contact/search-address/toimipistekuvaus?id=26107>
- **Helsinki, szpital dziecięcy** (*Lastenklinnikka*) Stenbäckinkatu 11, tel. (+358) 9 87 10023, <http://www.hus.fi/en/medical-care/hospitals/childrens-hospital/Pages/default.aspx>

Szpital w innych miastach:

- **Lahti, szpital Päijät-Häme** (*Päijät-Hämen sairaala*), Keskussairaalankatu 7, tel. (+358) 03 819 11, <http://www.phhyky.fi/fi/etusivu/>
- **Turku, szpital T** (*T-sairala*): Savitehtaankatu 1, tel. (+358) 2 313 8800, <http://www.vsshp.fi/en/paivystys/turku/Pages/default.aspx>
- **Tampere, szpital centralny TAYS**: Teiskontie 35: tel. (+358) 3 311 611, [http://www.pshp.fi/en-US/Operational Units/Tays Central Hospital/Care Units/First Aid Unit Acuta](http://www.pshp.fi/en-US/Operational%20Units/Tays%20Central%20Hospital/Care%20Units/First%20Aid%20Unit%20Acuta)
- **Jyväskylä, szpital centralny** (*Keskussairala*): Keskussairaalantie 19, tel. (+358) 100 84 884, http://www.ksshp.fi/en-US/Patients/Emergency_services
- **Vaasa, szpital centralny** (*Keskussairala*): Hietalahdenkatu 2-4, budynek Y, tel.

(+358) 6 213 1310, <https://www.vaasankeskussairaala.fi/en/for-patients/treatment-and-examinations/emergency-clinic/>

- **Hämeenlinna, szpital centralny Känzte-Häme** (*Känzte-Hämeen Keskussairaala*): Ahvenistontie 20, tel. (+358) 3 629 4500, <http://www.khshp.fi/en/>
- **Kuopio, szpital Puijo** (*Puijon sairaala*): Puijonlaaksontie 2, tel. (+358) 17 173 073, <https://www.psshp.fi/web/en/patients-and-visitors/emergencies>
- **Joensuu, szpital centralny Północnej Karelii** (*Pohjois-Karjalan sairaanhoito*): Tikkamäentie 16, skrzydło E, tel. (+358) 13 171 3300, <http://www.pkssk.fi/en/web/pkssk-en/emergency-and-first-aid>
- **Oulu, szpital uniwersytecki** (*Oulun yliopistollinen sairaala*): Kajaanintie 50, tel. (+358) 8 315 2688, http://www.ppsHP.fi/Oulu_university_hospital
- **Rovaniemi** (*Lapin sairaanhoitopiiri*): Ounasrinteentie 22, tel. (+358) 16 322 4800, http://www.lshp.fi/fi-FI/Sairaanhoitopiiri/In_English
- **Mariehamn, szpital centralny Wysp Alandzkich** (*Åland Central Hospital*): Doktorsvägen 1, tel. (+358) 18 538 500

W przypadku połączeń z Finlandii zamiast prefiksu (+358) przed właściwym numerem telefonu należy wybrać (0).

Apteka czynna całą dobę: Helsinki, Mannerheimintie 96

7. SZKOLNICTWO W FINLANDII. NAUKA JĘZYKA POLSKIEGO

7.1. Organizacja systemu szkolnictwa

Pierwszy etap edukacji to trwająca dziewięć lat nauka w szkole podstawowej (*peruskoulu*) dla dzieci w wieku 7–16 lat. Obowiązek szkolny rozpoczyna się w siódmym roku życia. Naukę można podjąć w szkołach właściwych dla miejsca zamieszkania ucznia, w domu lub w szkołach prywatnych. Dziecko w wieku sześciu lat, które w następnym roku rozpocznie naukę w szkole podstawowej, może – na zasadzie dobrowolności – uczęszczać do tzw. klasy zerowej. Po ukończeniu szkoły podstawowej można kontynuować naukę w trzyletnich gimnazjach lub szkołach zawodowych. Szkoła średnia kończy się pisemnym egzaminem maturalnym (*ylioppilastutkinto*), dającym prawo ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe.

7.2. Szkolny Punkt Konsultacyjny oraz nauka języka polskiego w szkołach miejscowych

Przy Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Helsinkach działa Szkolny Punkt Konsultacyjny realizujący program nauczania Ministerstwa Edukacji Narodowej w Warszawie. Szkolny Punkt Konsultacyjny w Helsinkach funkcjonuje na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2010 r. w sprawie organizacji kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą (Dz. U z 2014 r. poz. 454).

Szkolny Punkt Konsultacyjny (SPK) przyjmuje dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą oraz dzieci ze środowiska polonijnego do nauki w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącym. Edukacja w Szkolnym Punkcie Konsultacyjnym umożliwia naukę języka ojczystego, poznawanie wiedzy o Polsce oraz jej obyczajów i kultury. SPK w Helsinkach realizuje uzupełniający program nauczania i wystawia świadectwa szkolne obowiązujące w polskim prawie oświatowym.

Organem nadzorującym pracę SPK jest Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą (ORPEG) z siedzibą w Warszawie.

Zapisy do Szkolnego Punktu Konsultacyjnego w Helsinkach odbywają się poprzez wypełnienie kwestionariusza SPK i przesłanie go na adres Kierownika SPK – Pani Małgorzaty Haba-Rantamo: habarantamo@hotmail.com.

Zajęcia odbywają się w godzinach popołudniowych, jeden raz w tygodniu. Nauka w Szkolnym Punkcie Konsultacyjnym jest bezpłatna.

Uczniom SPK przysługuje legitymacja szkolna mająca ważność na terenie Polski, pod warunkiem zamieszczenia na niej numeru PESEL oraz opatrzenia małą pieczęcią urzędową SPK.

PRAKTYCZNY PORADNIK DLA POLAKÓW W FINLANDII

Więcej informacji o Szkolnym Punkcie Konsultacyjnym dostępne jest na stronie i profilu SPK: <http://www.helsinki.orpeg.pl/> oraz <https://www.facebook.com/PolskaSzolaWHelsinki>.

W niektórych miastach fińskich (m. in. Helsinkach, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere, Pori oraz Hämeenlinna) istnieje również możliwość nauki języka polskiego w miejscowych szkołach. Nauka odbywa się raz w tygodniu, w wymiarze 2 godzin.

Szczegółowych informacji w tym zakresie udzielają:

- w Helsinkach i Vantaa: p. Małgorzata Haba-Rantamo, e-mail: habarantamo@hotmail.com ;
- w Espoo: p. Danuta Kral-Leszczyńska, e-mail: dankakralleszczynska@gmail.com;
- w Tampere: p. Aleksandra Paavola, e-mail: aleksandra.paavola@hotmail.com;
- w Turku: p. Katarzyna Wojciechowicz, e-mail: katarzyna.wojciechowicz@turku.fi;
- w Hämeenlinna: p. Izabela Zmysło, e-mail: i_zmyslo@wp.pl,
- w Pori: p. Katarzyna Wójnicak, e-mail: kwojnicka2@gmail.com

8. INFORMACJE DLA KIEROWCÓW I POSIADACZY SAMOCHODÓW

8.1. Prawo jazdy

Obywatele polscy mogą posługiwać się podczas czasowego pobytu w Finlandii polskim prawem jazdy. Osoby przebywające w Finlandii na stałe powinny wymienić prawo jazdy na fińskie. Wniosek w sprawie wymiany prawa jazdy składa się osobiście w biurze firmy Ajovarma, która realizuje zadania zlecone przez Fińską Agencję Bezpieczeństwa Transportu (Trafi). Co do zasady wymagane jest złożenie ważnego prawa jazdy, 2 fotografii oraz (w niektórych przypadkach) zaświadczenia lekarskiego.

Bliższe informacje dotyczące praw jazdy:

https://www.trafi.fi/en/road/i_have_a_driving_licence/exchanging_a_foreign_driving_licence_for_a_finnish_licence.

8.2. Rejestracja pojazdów, ubezpieczenie i przeglądy techniczne

Co do zasady osoby przyjeżdżające do Finlandii na stałe powinny zarejestrować swój pojazd w Finlandii w ciągu 6 miesięcy od przyjazdu. Na wniosek właściciela pojazdu okres ten może zostać wydłużony do 12 miesięcy. Pojazdem na zagranicznych numerach rejestracyjnych nie może kierować osoba zamieszkała na stałe w Finlandii, o ile właściciel pojazdu lub członek jego rodziny nie towarzyszy jako pasażer.

Osobom podróżującym przez Finlandię do Rosji korzystającym z samochodów będących przedmiotem leasingu doradza się zabranie ze sobą stosownego upoważnienia firmy leasingowej. Samochody wynajmowane w krajach Unii Europejskiej nie mogą bez stosownego upoważnienia wjeżdżać do Rosji.

Uznawane są polisy polskich towarzystw ubezpieczeniowych. Konieczne jest posiadanie ważnego ubezpieczenia komunikacyjnego (przynajmniej OC). Ponieważ usługi w Finlandii są drogie, zaleca się wykupienie pełnej polisy ubezpieczeniowej, obejmującej również ubezpieczenie AC i NW.

Istnieje obowiązek okresowego przeprowadzania przeglądów pojazdów. Wymagana regularność okresu przeglądów zależy od rodzaju i wieku pojazdu.

Bliższe informacje: https://www.trafi.fi/en/road/own_vehicle_services.

8.3. Zasady ruchu drogowego

Jazda na świątłach mijania jest obowiązkowa **przez cały rok**.

W okresie zimowym, tj. **od 1 grudnia do końca lutego**, kierowcy mają **obowiązek jazdy na oponach zimowych**, jednak zaleca się używanie ich również jesienią i wiosną ze względu na oblodzenia i zalegający śnieg. W okresie zimowym dopuszcza się używanie opon z metalowymi kolcami.

Na nieoznakowanych skrzyżowaniach dróg i ulic obowiązuje **bezwzględne pierwszeństwo dla jadących z prawej strony**. W Finlandii jest znacznie więcej niż w Polsce skrzyżowań równorzędnych (tj. bez oznakowania pierwszeństwa).

Obowiązuje **zakaz używania** przez kierowcę **telefonu komórkowego**, również podczas zatrzymania się w ruchu ciągłym, np. na czerwonym świetle. Dopuszczalne jest natomiast prowadzenie rozmowy przez zestaw głośno mówiący.

Wszyscy pasażerowie zobowiązani są zapinać **pasy bezpieczeństwa** (również na tylnych siedzeniach). **Dzieci** o wzroście poniżej 135 cm mogą być przewożone jedynie **w fotelikach samochodowych**.

Ze względu na częste i tragiczne w skutkach **kolizje ze zwierzyną leśną** (łosie na terenie całego kraju, a na północy renifery) należy zachować szczególną ostrożność na trasach poza terenem zabudowanym. O zderzeniu z łosiem, reniferem lub innym dużym zwierzęciem należy powiadomić policję.

Policja skrupulatnie kontroluje **trzeźwość kierowców**. Dopuszczalny poziom alkoholu we krwi to **0,5 promila (0,22 promila w wydychanym powietrzu)**. Kierujący, u których wykryto poziom alkoholu we krwi wyższy niż 0,5 promila, niejednokrotnie są zatrzymywani w areszcie. Osobom prowadzącym samochód pod wpływem alkoholu grozi kara pozbawienia wolności do 6 miesięcy i zakaz prowadzenia pojazdu obowiązujący do 5 lat. Również użyczenie pojazdu osobie pozostającej pod wpływem alkoholu podlega karze.

Samochody, gdy nie ma specjalnie wyznaczonych miejsc parkingowych, można **parkować** jedynie **po prawej stronie drogi** (tj. zgodnie z kierunkiem jazdy obowiązującym przy danej krawędzi jezdni), z wyjątkiem ulic jednokierunkowych. Co do zasady obowiązuje **zakaz parkowania na chodnikach**.

Użycie klaksonu dopuszczalne jest jedynie w sytuacji zagrożenia.

Obowiązują **różne dopuszczalne prędkości** w sezonie letnim i zimowym. Co do zasady w mieście nie należy przekraczać prędkości 50 km/h, poza terenem zabudowanym – 100 km/h latem i 80 km/h zimą, a na autostradach – 120 km/h latem i 100 km/h zimą.

Bezwzględnie należy ustępować **pierwszeństwa pieszym** oraz **rowerzystom**. Wykroczenia w tym zakresie są surowo karane przez policję.

8.4. Użyteczne informacje

Parkowanie. Na bezpłatnych parkingach w miastach powszechnie stosuje się zegar parkingowy, na którym ustawia się godzinę przyjazdu z dokładnością do pół godziny naprzód. O obowiązku tym informują tablice umieszczone pod znakami, które często podają też maksymalny czas parkowania w danym miejscu. W przypadku wskazania na tablicy godzin, w których wymagane jest wystawienie zegara parkingowego, godziny ujęte w nawias odnoszą się do sobót, a oznaczone kolorem czerwonym – do niedziel i świąt. Zegary parkingowe można kupić na stacjach benzynowych lub w kioskach z prasą (*R-kioski*).

Motocykle. Motocyklistów dotyczą te same przepisy ruchu drogowego, co poruszających się innymi środkami transportu. Kierujący i pasażer muszą mieć na głowach kaski.

Rowerzyści. Rowerzystów obowiązuje używanie kasku.

Piesi. Piesi po zmroku powinni stosować światła odblaskowe, również na terenach zabudowanych i oświetlonych drogach.

Kolizje i wypadki. W razie kolizji drogowej lub kradzieży zaleca się zawsze wezwać policję (bezpłatny telefon alarmowy **112**). Protokół sporządzony przez policję jest potrzebny do uzyskania odszkodowania od ubezpieczenia.

Autostrady. Korzystanie z dróg, autostrad i mostów w Finlandii jest bezpłatne.

Paliwo. Istnieje zakaz tankowania samochodów z silnikami diesla specjalnym paliwem przeznaczonym tylko dla określonej grupy użytkowników posiadających zwolnienia podatkowe. Dystrybutory z takim paliwem znajdują się na niektórych stacjach i są wyraźnie oznaczone. Tankowania paliwa nieprzeznaczonego do napędzania silników samochodowych (olej opałowy itp.) lub powodującego zanieczyszczenie środowiska podlega wysokiej grzywnie (mandaty do wysokości 8 000 EUR). W Finlandii **nie ma stacji LPG**.

Mandaty i grzywny. Grzywny nakładane na kierowców uchybiających przepisom są niejednokrotnie bardzo wysokie (nawet rzędu kilku tysięcy euro). Na ogół jedyną możliwością zmiany wysokości mandatu lub jego uchylenia jest wniesienie odwołania do właściwego urzędu zgodnie z pouczeniem zawartym w decyzji o ukaraniu grzywną.

9. PRZYDATNE INFORMACJE I ADRESY

9.1 Przepisy celne

Wewnątrz Unii Europejskiej nie ma granic celnych. Turyści podlegają jednak ograniczeniom dotyczącym przewożonych towarów przeznaczonych do użytku osobistego i nie podlegających odsprzedaży.

Posiadanie i przywóz wyrobów alkoholowych oraz tytoniowych przez osoby poniżej 18 roku życia jest zabronione. Osoby pomiędzy 18 a 20 r. ż. mogą posiadać i przywozić wyłącznie wyroby o zawartości mniejszej niż 22% alkoholu.

Na teren Finlandii można wwieźć towary do użytku osobistego, jeżeli nie przekraczają ilości:

- wyroby tytoniowe: 200 szt. papierosów, 50 szt. cygar, 250 g. tytoniu;
- wyroby alkoholowe: 20 l mocnych napojów alkoholowych (co najmniej 22% zawartości alkoholu w napoju), 90 l wina (w tym maksymalnie 60 l wina musującego), 110 l piwa oraz 10 litrów innych napojów alkoholowych;
- paliwo: nie więcej niż 10 l paliwa transportowanego poza bakiem pojazdu (np. w kanistrze).

Istnieje obowiązek zadeklarowania wwożonych kwot pieniężnych, jeśli są one wyższe niż 10 tys. EUR.

Wyspy Alandzkie nie stanowią części obszaru unii celnej, dlatego w przypadku przywozu produktów na Wyspy Alandzkie lub ich wywozu z tego terytorium obowiązują inne limity: 4 l wina, 16 l piwa, 1 l napoju o zawartości przekraczającej 22% alkoholu oraz 2 l innego alkoholu.

Inne obostrzenia:

Surowo zabroniony jest przywóz narkotyków.

Przewóz broni palnej i amunicji możliwy jest w celach łowieckich lub w związku z udziałem w imprezach sportowych i rekreacyjnych. Niezbędne jest do tego posiadanie Europejskiej Karty Broni Palnej, wpisanie do niej broni oraz uwiarygodnienie celu podróży z bronią.

Zabrania się wwożenia określonych gatunków roślin (świdośliwka, głóg, drzewa jabłoni i gruszy) i zwierząt, w tym gatunków zagrożonych wyginięciem, jak również pewnych rodzajów broni białej (sztylet, kastet) i antyradarów. Pewnym ograniczeniom podlega przywóz leków, zwłaszcza zawierających substancje narkotyczne. Dodatkowe informacje dotyczące fińskich przepisów celnych można uzyskać w fińskim urzędzie celnym: *National Board of Customs*, Erottajankatu 2, 00120 Helsinki, tel. 00358 9 6141, <http://www.tulli.fi/fi/> (strona w języku fińskim, szwedzkim, angielskim i rosyjskim).

Psy i koty wwożone do Finlandii powinny mieć identyfikator lub czytelny tatuaż (jeśli został on wykonany przed 3 lipca 2011 r., w innym przypadku wymagany jest identyfikator).

Zwierzęta podlegają obowiązkowi szczepienia przeciw wściekliźnie dokonanego nie wcześniej niż w 12 tygodniu życia i nie później niż 21 dni przed przyjazdem do Finlandii. Psy powinno zostać dodatkowo poddane zapobieganiu lub leczeniu bąblowca (*Echinococcus*) w okresie od 1 do 5 dni przed wjazdem zwierzęcia do Finlandii. Zwierzę musi mieć przy sobie tzw. paszport zwierzęcia (*pet passport*) wydawany i uzupełniany przez weterynarza. Władze fińskie zalecają, by nie przywozić do Finlandii zwierząt nieszczepionych lub przed ukończeniem przez nie 16 tygodnia życia. Bliższe informacje: <https://www.evira.fi/en/animals/import-and-export/eu-countries-norway-and-switzerland/dogs-cats-and-ferrets/dogs-cats-and-ferrets-eu-countries/>.

9.2. Bezpieczeństwo

Numer 112 to numer telefonu alarmowego służącego do kontaktowania się w nagłych wypadkach z policją, pogotowiem i strażą pożarną.

Kradzież należy bezzwłocznie zgłosić w najbliższym komisariacie policji. Protokół policyjny będzie potrzebny do uzyskania odszkodowania od ubezpieczyciela. Jak najszybciej trzeba zastrzec zgubione lub skradzione karty płatnicze i kredytowe. Jeśli zgubimy lub stracimy paszport lub inny dokument podróży, należy nie tylko zgłosić to na policję, lecz także w miarę szybko skontaktować się z Ambasadą RP.

Poziom przestępczości w Finlandii jest średni. Należy uważać na coraz częstsze kradzieże kieszonkowe zwłaszcza w dużych centrach handlowych, na dworcach, w zaludnionych centralnych punktach miast i podczas imprez masowych.

Dane teleadresowe głównych komisariatów policji w Finlandii:

Numer alarmowy: 112

Komisariaty policji:

- **Helsinki:** Pasilanraitio 11, dzielnica Pasila, tel. 0 295 419 800 i 0 295 470 011
- **Lahti:** Salininkatu 3, tel. 0 295 430 311
- **Turku:** Eerikinkatu 40-42, tel. 0295 440 501 i 0295 417 258
- **Tampere:** Sorinkatu 12, tel. 0295 414 975
- **Oulu:** Rata-aukio 2, tel. 0295 416 195
- **Kouvola:** Vuorikatu 1, tel. 0295 430 331
- **Kuopio:** Suokatu 44 B, tel. 0295 450 311
- **Joensuu:** Torikatu 9, tel. 0295 450 311
- **Jyväskylä:** Urhonkatu 1, tel. 0295 414 803
- **Hämeenlinna:** Hattelmalantie 2, tel. 0295 430 311
- **Vaasa:** Korsholmanpuistikko 45, tel. 0295 440 511
- **Rauma:** Aittarinkatu 21, tel. 0295 440 501
- **Rovaniemi:** Hallituskatu 1 A, tel. 0295 460 321

- **Inari:** Ivalontie 10, tel. 0295 466 650
- **Mariehamn:** Strandgatan 27, tel. (0)18 527100

Numer kierunkowy do Finlandii: 00 358

Większość telefonów komisariatów policji czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00–16.15(–17.00), niektóre również w soboty do godziny 15.00. **Całodobowo czynny jest numer alarmowy 112.**

9.3. Informacje o zagrożeniach (handel ludźmi)

Handel ludźmi do pracy przymusowej to – obok wykorzystania seksualnego – najczęstsza forma tego przestępstwa, której ofiarami stają się m.in. obywatele Polski wyjeżdżający do krajów Unii Europejskiej. **Sprawcy często obiecują atrakcyjne warunki zatrudnienia osobom bez kwalifikacji czy nieznaną języka obcego.** Inne zagrożenie związane z wyjazdem to oszustwo przez pracodawcę: może się zdarzyć, że pracodawca nie wypłaci wynagrodzenia za wykonaną pracę, może zdarzyć się także, że warunki pracy, na które pracownik wyraził wcześniejszą ustną zgodę, mogą się zmienić w trakcie wykonywania pracy.

Dlatego wybierając się za granicę, należy przestrzegać kilku podstawowych zasad:

- **Sprawdź, czy agencja zatrudnienia posiada certyfikat** (<http://stor.praca.gov.pl/portal/#/kraz>).
- Nie korzystaj z ofert pracy zawierających jedynie numer telefonu.
- Nie spotykaj się z przedstawicielem agencji zatrudnienia poza biurem firmy (np. na dworcu, w kawiarni).
- **Sprawdź, z kim podróżujesz do pracy. Czy znasz tę osobę? Czy masz do niej zaufanie? Rozważ sprawdzenie, czy w samochodzie, którym podróżujecie, nie zostały umieszczone narkotyki, środki odurzające lub inne przedmioty, których posiadanie lub przewóz przez granicę jest zabronione.**
- **Zawsze domagaj się umowy o pracę – najlepiej po polsku.**
- **Weź ze sobą kartę kredytową oraz rezerwową sumę pieniędzy pozwalającą na powrót do Polski w każdych okolicznościach.**
- Zabierz ze sobą telefon komórkowy z aktywnym roamingiem. Zabierz numery telefonów do rodziny i osób bliskich
- Zostaw rodzinie lub zaufanej osobie plan podróży i – jeżeli jest to możliwe – adres lub numer telefonu, pod którym będziesz osiągalny. Przed wyjazdem ustal, jak często będziesz kontaktować się z rodziną.

W Finlandii działa krajowe centrum wsparcia dla ofiar handlu ludźmi.

Strona internetowa: <http://www.humantrafficking.fi> i w wersji polskiej: http://www.humantrafficking.fi/files/102/ihmiskauppa_esite_PL.pdf

Krajowa infolinia dla ofiar handlu ludźmi w Finlandii
czynna całodobowo:
+358 2954 63177

O pomoc można zwrócić się też do jednej z organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną praw osób migrujących:

MONIKA - Multicultural Women's Association

(organizacja pomagająca imigrantkom będącym ofiarami przemocy)

Adres:

Hermannin Rantatie 12 A

00580 Helsinki

tel. +358 9 72 79 9999

e-mail: info@monikanaiset.fi

Strona internetowa:

<https://monikanaiset.fi/en/>

Telefon dla kobiet-imigrantek będących ofiarami przemocy: 0800 050508 (czynny w godz. 9.00–16.00), tel. w sprawie schronienia na noc dla ofiar przemocy: **045 639 6274** (czynny całodobowo)

Rikosuhripäivystys (RIKU)

(organizacja pomagająca ofiarom przestępstw, w tym handlu ludźmi)

Adres: Maistraatinportti 4 A, IV piętro, 00240 Helsinki

e-mail: keskustoimisto@riku.fi

Strona internetowa: www.riku.fi

Bezpłatny telefon: **116006** (w poniedziałki i wtorki w godzinach 13.00–21.00, od środy do piątku w godzinach 17.00–21.00). Kontakt z prawnikiem – tel. 0203 161177 (od poniedziałku do czwartku w godzinach 17.00–19.00)

Ostrzeżenie przed nieuczciwymi ofertami pracy

Ambasada RP w Helsinkach przestrzega przed podejmowaniem nielegalnej sprzedaży w Finlandii reprodukcji grafik wykonanych techniką komputerową tj. tzw. „obrazków”.

Proceder handlu „obrazkami” ma charakter zorganizowany. Większość handlujących „obrazkami” jest rekrutowana z jednego regionu w Polsce, tj. okolic miejscowości: Łuków, Siedlce, Międzyrzec Podlaski i Bielsk Podlaski. Do rekrutacji używa się anonsów prasowych (np. legalna praca w Finlandii, praca za granicą, itp.) lub przekazów ustnych. Oferujący wysokopłatną „pracę” w Finlandii pobierają z góry od zainteresowanych opłaty w wysokości kilkuset złotych od osoby, a w przypadku braku pieniędzy „kredytują” wyjazd danej osoby, obciążając ją długiem. Jak się ich informuje, w cenę oferty jest wliczony koszt transportu do Finlandii i zakwaterowania na kempingu. Wysokość pobieranych opłat lub *de facto* długu jest wyższa niż realny koszt grupowego przyjazdu do Finlandii oraz zakwaterowania na kempingu i stanowi dodatkowy dochód organizatorów tego procederu.

Handlujący są przewożeni mikrobusami do Finlandii. W każdym mikrobusie znajduje się osoba nadzorująca ze strony organizatorów sprzedających „obrazki”. Po przyjeździe do Finlandii handlujący są lokowani na kempingach. Nadzorujący wręcza każdemu sprzedawcy określoną liczbę komputerowo wykonanych grafik, którą ten bezwzględnie musi sprzedać.

Z reguły sprzedający nie znają żadnych języków obcych, krążą od domu do domu z kartką w ręku informując, że np. zbierają pieniądze na lekarstwa dla dziecka, na swoje studia itp. Od każdej sprzedanej grafiki nadzorujący pobiera kilka euro. Ponadto sprzedający musi pokryć koszt wyżywienia i dalszego zakwaterowania oraz koszt paliwa mikrobusu. W praktyce tylko organizatorzy zarabiają na handlu „obrazkami”. Większość handlujących jedynie pokrywa zwrot kosztów wyjazdu i pobytu w Finlandii. Niektórzy zmuszani są do drobnych kradzieży. Zdarzają się przypadki pobicia i okradania osób, które starają się wycofać z handlu „obrazkami”. Bywa, że osoby nie potrafiące sobie poradzić z wymaganą liczbą sprzedanych grafik są porzucane z dala od jakichkolwiek skupisk ludzkich. Znane są przypadki porzucania ludzi bez rzeczy osobistych, dokumentów i pieniędzy.

Ambasada RP w Helsinkach zwraca uwagę, że osoby podejmujące ww. formę „zarobkowania” stają się w efekcie ofiarą procederu oszukańczego. Sprzedaż „obrazków” w żaden sposób nie wchodzi w zakres oferty fińskiego rynku pracy, lecz stanowi jedynie zjawisko kryminogenne, inspirowane przez niektóre jednostki.

9.4. Bezdomność

Bezdomni, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji, mogą zgłosić się po pomoc do organizacji charytatywnych działających na terytorium Finlandii, np. Armii Zbawienia (*Pelastusarmeija*, www.pelastusarmeija.fi).

Adresy wybranych noclegowni w Helsinkach:

1. **Diakonissalaitos** (Helsiński Instytut Diakonalny)

adres: Alppikatu 25, 00530 Helsinki,

tel. +358 9 77 501

Wymagane skierowanie od pracownika socjalnego Urzędu Miasta w Helsinkach.

2. *Hietaniemen Palvelukeskus* (noclegownia miejska)

adres: Hietaniemekatu 5B, Helsinki

tel. +358 9 3104 6628 (czynny całą dobę)

Nie jest wymagane skierowanie od pracownika socjalnego. Nocleg możliwy jest po godzinie 17.00. Usługi dzienne (śniadanie, lunch, posiłek popołudniowy, sauna i pralnia) w godzinach 7.30–19.00 (poszczególne usługi dostępne są w określonych godzinach; można korzystać z nich anonimowo).

Istnieje też możliwość spędzenia nocy w czynnej przez całą noc z wyjątkiem lipca i sierpnia **kawiarni *Kalkkers*** (Vaasankatu 5) lub w poczekalni autobusowej dworca Kamppi (przy stacji metra o tej samej nazwie).

9.5. Dni świąteczne w Finlandii

Data lub dzień tygodnia	Nazwa polska	Nazwa fińska
1 stycznia	Nowy Rok	<i>Uudenvuodenpäivä</i>
6 stycznia	Święto Trzech Króli	<i>Loppiainen</i>
piątek przed Wielkanocą – święto ruchome	Wielki Piątek	<i>Pitkäperjantai</i>
niedziela – święto ruchome	Niedziela Wielkanocna	<i>Pääsiäispäivä</i>
poniedziałek – święto ruchome	Poniedziałek Wielkanocny	<i>Toinen pääsiäispäivä</i> lub <i>Pääsiäismaanantai</i>
1 maja	Święto Pracy / Dzień Wiosny	<i>Vappu</i>
czwartek przypadający trzy tygodnie przed Bożym Ciałem – święto ruchome	Wniebowstąpienie	<i>Helatorstai</i>
niedziela – święto ruchome	Zielone Świątki	<i>Helluntaipäivä</i>
piątek i sobota przypadające między 19 a 26 czerwca – święto ruchome	Wigilia i Dzień Świętojański	<i>Juhannuspäivä</i>
sobota przypadająca między 31 października a 6 listopada – święto ruchome	Dzień Wszystkich Świętych	<i>Pyhäinpäivä</i>
6 grudnia	Dzień Niepodległości	<i>Itsenäisyyspäivä</i>
24 grudnia	Wigilia Bożego Narodzenia	<i>Jouluaatto</i>
25 grudnia	Boże Narodzenie	<i>Joulupäivä</i>
26 grudnia	Drugi Dzień Świąt Bożego Narodzenia	<i>Tapaninpäivä</i> lub <i>Toinen joulupäivä</i>

9.6. Pośrednictwo pracy na terenie Finlandii

Fiński rynek pracy jest niewielki. Istnieją jednak sektory (np. opieka zdrowotna, przemysł budowlany i metalurgiczny), w których wciąż istnieje zapotrzebowanie na pracowników. Poszukiwanie pracy zaleca się rozpocząć przed przyjazdem do Finlandii, gdyż jej znalezienie na miejscu jest niejednokrotnie bardzo trudne. W większości przypadków do wykonywania pracy konieczna jest przynajmniej komunikatywna znajomość języka angielskiego. Od osób podejmujących zatrudnienie związane z wykonywaniem ze pracy umysłowej zasadniczo wymaga się przynajmniej podstawowej znajomości języka fińskiego lub szwedzkiego i dobrej znajomości języka angielskiego. **Przed podjęciem decyzji o emigracji należy też pamiętać, że znajomość języka angielskiego lub fińskiego będzie niezbędna w wielu dziedzinach życia w związku z koniecznością załatwienia rozmaitych spraw.**

Oferty pracy zamieszczone są na stronach fińskiego Biura Zatrudnienia (www.mol.fi) – część ofert dostępna jest również w języku angielskim: (<http://www.mol.fi/tyopaikat/tyopaikkatiedotus/haku/hae.htm?lang=fi&tarkempiHaku=false&rows=&sort=&hakusana=&alueet=&ilmoitettuPvm=1&vuokraipaikka=---&englanti=true>) – oraz Europejskich Służb Zatrudnienia EURES (<http://eures.europa.eu>).

Ambasada RP przestrzega przed nieuczciwymi ofertami pracy, w szczególności polegającymi na handlu obnośnym, który jest w Finlandii zabroniony. Przypominamy, że podejmowanie pracy bez zawarcia stosownej umowy jest niezgodne z prawem. Osoby podejmujące nielegalne zatrudnienie ryzykują wejście w konflikt z fińskim prawem, a także pozbawiają się możliwości ochrony swoich praw przez powołane do tego instytucje.

9.7. Użyteczne strony internetowe

Strony w języku polskim:

Ministerstwo Spraw Zagranicznych	www.msz.gov.pl
Ambasada RP w Helsinkach	www.helsinki.msz.gov.pl
Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Helsinkach	www.helsinki.trade.gov.pl
Polscy lekarze	www.polscylekarze.org
Szkolny Punkt Konsultacyjny w Helsinkach	http://www.helsinki.orpeg.pl/

Strony w języku angielskim:

Rodzaj spraw	Właściwy organ lub strona internetowa, na której zamieszczone są użyteczne informacje
Informacje ogólne dla przyjezdnych do Finlandii:	
Portale informacyjne	www.infopankki.fi

PRAKTYCZNY PORADNIK DLA POLAKÓW W FINLANDII

	www.suomi.fi www.migri.fi
Informacje dla studentów, doktorantów i naukowców	http://www.cimo.fi/frontpage http://www.studyinfinland.fi/ http://www.opintoluotsi.fi/en-GB/
Urząd ewidencji ludności oraz stanu cywilnego (<i>Maistraatti</i>)	http://www.maistraatti.fi
Policja	http://www.poliisi.fi
Fińskie akty prawne	http://www.finlex.fi
Praca, sprawy podatkowe i świadczenia społeczne:	
Oferty pracy	http://www.mol.fi
Sprawy podatkowe (urząd: VERO)	www.vero.fi *
Inspekcja pracy; przepisy dotyczące prawa pracy	http://www.tyosuojelu.fi/web/en/home
Opieka społeczna, bezrobocie, zasiłki, renty (urząd: KELA)	http://www.kela.fi
Związki zawodowe:	
Przemysł budowlany	<i>Rakennusliitto</i> – www.rakennusliitto.fi *
Przemysł metalowy	<i>Metalliliitto</i> – www.metalliliitto.fi *
Przemysł energetyczny	<i>Sähköliitto</i> – www.sahkoliitto.fi *
Sektor usługowy	<i>PAM</i> – https://www.pam.fi/en/
Federacja Fińskich Związków Zawodowych	<i>SAK</i> – http://www.sak.fi/english

*Strona zawiera również informacje w języku polskim.

10. ŁĄCZNOŚĆ Z POLSKĄ. ORGANIZACJE I INICJATYWY POLONIJNE

10.1 Organizacje polonijne

Pomoc w łączności z Krajem, językiem i kulturą polską ułatwia zachować kontakt z organizacjami polonijnymi. W Finlandii działają trzy takie organizacje.

Najstarszą z nich polonijną jest **Zjednoczenie Polskie w Helsinkach** (do 2014 r. organizacja nosiła historyczną nazwę „Zjednoczenie Polskie w Helsingforsie”, pochodzącą od szwedzkojęzycznej nazwy Helsinek), założone w dniu 3 kwietnia 1917 r. Celem Zjednoczenia w początkowym okresie było przede wszystkim udzielanie pomocy repatriantom powracającym do Polski. Aktualnie Zjednoczenie liczy około 200 członków. Członkowie Zjednoczenia organizują spotkania kulturalne oraz opiekują się grobami Polaków, którzy nie pozostawili krewnych w Finlandii. Do tradycji weszło organizowanie w listopadzie każdego roku (z okazji Święta Niepodległości) przez Zjednoczenie koncertów muzyki polskiej z udziałem artystów miejscowych lub przybyłych z Kraju. Zjednoczenie jest członkiem Europejskiej Unii Organizacji Polonijnych. Wydaje kwartalny biuletyn „Kontakt”, dostępny również w wersji elektronicznej, poświęcony bieżącej działalności stowarzyszenia. Filia organizacji działa w Turku. Bliższe informacje dotyczące działalności Zjednoczenia dostępne są na stronie: <http://www.poloniam-finlandia.fi/>. Kontakt mailowy: zpolskie@poloniam-finlandia.fi.

Drugą organizacją polonijną w Finlandii, działającą od 1998 r., jest **Polonijne Towarzystwo Oświatowo - Kulturalne (PTOK)**. Głównym celem tej organizacji jest wspieranie nauczania języka polskiego w Finlandii, szkół polonijnych i klubów przedszkolaka oraz organizowanie spotkań kulturalnych i warsztatów artystycznych z twórcami, skierowanych przede wszystkim do dzieci, młodzieży i rodziców z dziećmi. PTOK jest też członkiem Nordyckiej Unii Oświaty Polonijnej ukierunkowanej na rozwijanie i promowanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających nauczaniu języka polskiego i propagowaniu kultury polskiej w państwach nordyckich. PTOK aktywnie wspiera oświatę polonijną w Finlandii i blisko współpracuje ze Szkolnym Punktem Konsultacyjnym oraz nauczycielami prowadzącymi zajęcia z języka polskiego organizowane w ramach miejscowego systemu edukacji, a także zaprasza przedstawicieli świata kultury polskiej (w tym autorów książek dla dzieci) na spotkania autorskie i warsztaty prowadzone dla dzieci. Bliższe informacje dotyczące działalności PTOK dostępne są na stronie: <http://ptokfin.blogspot.fi/>. Kontakt mailowy: ptokfin@gmail.com.

Najmłodszą organizacją polonijną w Finlandii, która powstała w październiku 2001 r., jest **Stowarzyszenie „Forum Polonia”**, utworzone przez Polaków i Finów. Jego celem jest m. in. rozwijanie działalności mającej na celu pogłębienie stosunków między Polską i Finlandią w duchu integracji europejskiej, wspieranie współpracy Polski i Finlandii w dziedzinie nauki,

kultury i życia gospodarczego oraz pogłębianie wśród Finów wiedzy o Polsce. Bliższe informacje dotyczące działalności Forum dostępne są na stronie: <http://www.forumpolonia.fi>. Kontakt mailowy: info@forumpolonia.fi.

Wielu Polaków skupionych jest także w oddziałach **Związku Towarzystwa Finlandia-Polska**, które złożone jest w większości z Finów zainteresowanych kulturą polską. Oddziały Towarzystwa działają m. in. w Helsinkach, Lahti, Tampere, Turku, Porvoo, Rovaniemi i Vantaa. Bliższe informacje o działalności Związku Towarzystw i poszczególnych oddziałów dostępne są na stronie: <http://www.suomi-puola.net/strony-w-j-polskiem>.

10.2. Inne inicjatywy polonijne

W aglomeracji helsińskiej działa klub dla dzieci (**Dzieci Polskie w Finlandii**), który organizuje spotkania mające na celu utrwalanie języka polskiego i poznawanie kultury polskiej przez dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym oraz nawiązywanie znajomości między najmłodszymi Polakami zamieszkałymi w Finlandii i ich rodzicami. Bliższe informacje: <https://pl-pl.facebook.com/dzieci.finlandii>.

W Finlandii funkcjonują także kluby zrzeszające rodziców i dzieci w wieku przedszkolnym, które organizują spotkania dla najmłodszych: klub „**Koliberek**” w Helsinkach (<https://www.facebook.com/groups/koliberek/>), klub „**Pestka**” w mieście Lohja (kontakt: annakozarpoikonen@gmail.com) oraz klub „**Berek**” w Tampere (kontakt: monika.kotelba@gmail.com).

Tradycyjnie spotkania Polaków przebywających w Finlandii odbywają się także w salkach parafialnych po mszach odprawianych w języku polskim w Helsinkach, Turku i Tampere.

10.3. Polskie ślady w Finlandii

W Finlandii znajduje się kilka miejsc związanych z polską historią i wybitnymi Polakami. Więcej informacji na ten temat dostępnych jest na stronie Ambasady RP: http://www.helsinki.msz.gov.pl/pl/p/helsinki_fi_a_pl/wspolpraca_dwustronna/poloniamia/

11. ADRESY POLSKICH PRZEDSTAWICIELSTW DYPLMATYCZNYCH I KONSULARNYCH W FINLANDII

11.1 Dane teleadresowe Ambasady RP w Helsinkach

Referat Konsularny Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Helsinkach

Adres: Armas Lindgrenin tie 21, 00570 Helsinki

tel.: **+358 9 618 28 103**

faks: +358 9 684 74 77

e-mail: helsinki.konsul@msz.gov.pl

Strona internetowa: www.helsinki.msz.gov.pl

Godziny przyjęć interesantów – **po wcześniejszym umówieniu się przez system <https://www.e-konsulat.gov.pl/>**: poniedziałek, wtorek, czwartek, piątek – 10.00–13.00, środa – 10.00–17.00.

Telefon dyżurny: Po godzinach pracy Ambasady RP i w dni wolne działa telefon dyżurny. Jest to telefon komórkowy konsula: +358 503 818 653. Służy on do sygnalizowania szczególnie pilnych i istotnych spraw wymagających jak najszybszego udzielenia pomocy konsularnej, jak np. w sytuacji zgonu osoby bliskiej, aresztowania lub zatrzymania (np. w celu przekazania informacji o aresztowaniu rodzinie), utraty paszportu niebawem przed planowanym opuszczeniem Finlandii itp.

Warto przy tym pamiętać, że:

- w sytuacji wypadku, zagrożenia życia, powstałego przestępstwa itp. należy jak najszybciej skontaktować się z miejscowymi służbami – **numer alarmowy wszystkich służb: 112**,
- wiele interwencji w praktyce może być podjętych dopiero w regularnych godzinach pracy fińskich urzędów lub innych organów, których personel dyżurujący po godzinach pracy nie jest gotowy przyjąć wyjaśnień udzielonych *ad hoc* telefonicznie przez konsula,
- konsul nie ma możliwości interwencji w sporach z prywatnymi usługodawcami (również liniami lotniczymi).

11.2 Zakres czynności wykonywanych w konsulacie oraz pomocy konsularnej

Utrata dokumentów

Konsul przyjmuje zgłoszenia utraty dowodu osobistego i paszportu. Zgłoszenia utraty paszportu należy dokonać osobiście w konsulacie.

Osoba, która **utraciła dowód osobisty** lub której dowód osobisty w Republice Finlandii uległ zniszczeniu, powinna zawiadomić o tym konsulat poprzez złożenie w konsulacie lub wysłanie

PRAKTYCZNY PORADNIK DLA POLAKÓW W FINLANDII

---

tradycyjną pocztą (nie e-mailem) albo faksem odpowiedniego [zgłoszenia](#). Konsul wydaje zaświadczenie o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego, a także zawiadamia urząd w Polsce, który wydał dowód osobisty, o konieczności jego unieważnienia. **Zaświadczenie to nie upoważnienia do przekraczania granicy.**

Nie ma możliwości zgłoszenia utraty dowodu osobistego lub paszportu przez telefon.

Osobie, która utraciła paszport lub dowód osobisty, **konsul może wydać paszport tymczasowy na powrót do Kraju**. W tym celu należy:

- umówić się na wizytę w systemie e-konsulat (<https://www.e-konsulat.gov.pl>),
- przygotować jedno kolorowe zdjęcie paszportowe (twarz na wprost na jasnym tle); zdjęcie można wykonać u fotografa np. w budkach fotograficznych zlokalizowanych na głównym dworcu w Helsinkach i na niektórych stacjach metra – w pobliżu Ambasady RP nie ma takich punktów usługowych,
- przedstawić inny dokument ze zdjęciem lub jego czytelną kopię,
- złożyć dostępny w konsulacie wniosek i uiścić gotówką opłatę 40 EUR (dla osoby dorosłej) lub 30 EUR (dla dziecka). Osoby powyżej 70 roku życia są zwolnione od opłaty.

Uwaga: nie ma możliwości wnoszenia opłat przy pomocy kart płatniczych. Najbliższy bankomat znajduje się w sklepie sieci Alepa, ul. Kyösti Kallion tie 2, tj. ok. 300 m od stacji metra na wyspie Kulosaari i ok. 1,5 km od Ambasady RP.

Bliższe informacje dotyczące procedury wydawania paszportów tymczasowych dostępne są na stronach internetowych Ambasady RP:

http://www.helsinki.msz.gov.pl/pl/p/helsinki_fi_a_pl/informacje_konsularne/sprawy_paszportowe/paszporty_tymczasowe/

W przypadku utraty prawa jazdy lub dowodu rejestracyjnego należy zgłosić ten fakt w urzędzie, który dany dokument wydał. Należy również skontaktować się z danym urzędem w sprawie możliwości otrzymania duplikatu dokumentu. Warto także niezwłocznie zastrzec karty płatnicze i utracony dowód osobisty w banku.

Utrata środków finansowych

W przypadku utraty środków finansowych lub kart płatniczych najszybszą formą zapewnienia danej osobie możliwości skorzystania z pieniędzy na powrót do Polski lub na kontynuowanie pobytu jest przekazanie ich przez rodzinę lub inną osobę za pośrednictwem firm specjalizujących się w takich usługach (np. Western Union lub Money Gram). Biura tych firm dostępne są w wielu fińskich miastach; biura w większych miastach otwarte są również w weekendy. Punkty obsługi klienta ww. agencji zlokalizowane są z reguły na stacjach kolejowych lub autobusowych, wybranych stacjach benzynowych lub w większych centrach

handlowych. Do odbioru pieniędzy w biurze ww. firmy konieczne jest posiadanie ważnego dokumentu tożsamości.

Również konsul może przekazać osobie zainteresowanej kwotę z przeznaczeniem na powrót do Kraju wpłaconą przez członka rodziny lub inną osobę na konto MSZ (nr konta: NBP O/O Warszawa Nr **93 1010 1010 0007 9422 3000 0000**). Wpłata równowartości takiej kwoty – po otrzymaniu potwierdzenia jej wpływu z MSZ, tj. na ogół w następnym dniu roboczym po dokonaniu wpłaty – następuje w Ambasadzie RP w Helsinkach w EUR wg kursu sprzedaży z dnia wpłaty.

Trudne sytuacje (wypadek, ciężka i nagła choroba, aresztowanie, zgon osoby bliskiej)

W razie **wypadku** należy niezwłocznie powiadomić policję (numer alarmowy **112**), podając w miarę możliwości jak najdokładniejszą lokalizację zdarzenia. Co do zasady policja powinna sporządzić raport ze zdarzenia, który może okazać się potrzebny w związku z dochodzeniem ubezpieczenia. Jeżeli samochód nie nadaje się do dalszej jazdy lub jego oględziny są potrzebne do oceny zawinienia uczestników ruchu biorących udział w wypadku, z reguły jest on odwożony na najbliższy parking policyjny. Dalsze ustalenia co do możliwości jego odbioru, ew. opłat za przechowanie pojazdu na takim parkingu itp., są przedmiotem bezpośrednich ustaleń między właścicielem pojazdu a policją lub firmą zarządzającą parkingiem.

Osoby, które padły ofiarą **przestępstwa** (kradzież, napad, pobicie itp.) powinny skontaktować się bezpośrednio z policją w celu złożenia zawiadomienia o przestępstwie, na podstawie którego policja będzie mogła sporządzić raport ze zdarzenia.

W przypadku doznania obrażeń i transportu do szpitala kierowca, pasażerowie i ofiary innych zdarzeń (np. pobicia) poddawani są odpowiedniemu leczeniu interwencyjnemu lub zabiegom operacyjnym. Jeżeli konieczna jest dłuższa **hospitalizacja** osoby, która uległa wypadkowi lub doznała nagłego i poważnego zachorowania, może ona – w uzgodnieniu z personelem medycznym szpitala – wystąpić do oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia o zorganizowanie transportu medycznego do Polski (dotyczy to wyłącznie osób ubezpieczonych przez NFZ).

Warto pamiętać, że służba zdrowia w Finlandii z reguły nie podaje bliższych danych na temat stanu zdrowia osobom trzecim (również konsulowi – informuje jedynie, że dana osoba przebywa w określonym szpitalu). Osoby poddawane leczeniu mają możliwość samodzielnego skontaktowania się z wybranymi osobami lub wskazania osób, które szpital może zawiadomić o ich stanie zdrowia. W celu umożliwienia skontaktowania się z rodziną placówka medyczna podejmuje z reguły kontakt z ambasadą, jeśli do szpitala trafia obywatel polski w stanie krytycznym bez osób towarzyszących.

W przypadku **śmierci** Ambasada RP pośredniczy w uzyskiwaniu dokumentów niezbędnych do przedłożenia w starostwie lub innym właściwym urzędzie w Polsce w celu wydania pozwolenia na pochówek, może pomóc w ich przetłumaczeniu na język polski, a także wydaje zaświadczenie na przewóz zwłok lub szczątków do Polski. Kwestie organizacyjne, tj. kontakty z zakładem pogrzebowym, jak również pokrycie kosztów sprowadzenia zwłok lub szczątków, pozostają w gestii rodziny. Należy zauważyć, że czas oczekiwania na sekcję zwłok w Finlandii – przeprowadzaną zawsze w przypadku śmierci nagłej lub z powodów innych niż naturalne albo stwierdzona i poddana terapii choroba przewlekła – w niektórych przypadkach może wynosić nawet do 2-3 tygodni.

W przypadku **zatrzymania lub aresztowania** w związku z podejrzeniem spowodowania poważnego wypadku Ambasada RP może pośredniczyć w kontaktach zatrzymanego z rodziną (za jego zgodą) oraz przekazywać informacje dotyczące okoliczności zatrzymania i przebiegu dochodzenia – w takim zakresie, w jakim otrzyma je od miejscowych służb. Ewentualne zapewnienie zatrzymanemu lub aresztowanemu dodatkowych przedmiotów (paczki) lub środków finansowych pozostaje co do zasady w gestii jego rodziny. Osobę aresztowaną reprezentuje przed miejscowym sądem adwokat z urzędu lub ewentualnie inny prawnik działający w Finlandii, wskazany przez zainteresowanego.

Czynności dokonywane przez konsula

Konsul wykonuje szereg czynności, które mogą okazać się potrzebne podczas pobytu za granicą. Może **wydać paszport** lub – w określonych przypadkach, związanych głównie z koniecznością nagłego powrotu do Kraju lub oczekiwaniem na doręczenie paszportu pięcioletniego – wydać **paszport tymczasowy** (por. wyżej.) Konsul może też **poświadczyć własnoręczność podpisu** na określonym dokumencie, np. pełnomocnictwie dla innej osoby (z wyjątkiem m. in. pełnomocnictwa do sprzedaży nieruchomości), oświadczeniu o przyjęciu lub odrzuceniu spadku, a także poświadczyć zgodność kopii dokumentu z oryginałem. Konsul potwierdza **profil zaufany e-PUAP**, za pomocą którego można przeprowadzić wiele spraw urzędowych w Polsce (np. złożyć wniosek o dowód osobisty).

Czynności wykonywane przez konsula będą też użyteczne dla osób, których **sytuacja rodzinna podczas pobytu za granicą ulega zmianie**: konsul wydaje zaświadczenia o tym, że można zawrzeć małżeństwo za granicą i przyjmuje wnioski o wpisanie do polskiego rejestru stanu cywilnego małżeństwa zawartego za granicą oraz urodzonego tam dziecka. U konsula można też złożyć wniosek o zmianę imienia lub nazwiska. W Ambasadzie RP można ponadto **oddać głos w wyborach** prezydenckich, parlamentarnych i do Parlamentu Europejskiego oraz w referendum ogólnokrajowym. Szczegółowe informacje na ten temat publikowane są na stronach Ambasady RP na kilka tygodni przed wyborami lub referendum.

Bliższe informacje na temat zakresu czynności dokonywanych przez konsula i sposobu ich przeprowadzania dostępne są na stronach internetowych Ambasady RP w odpowiednich podstronach zakładki *Informacje konsularne*.

Kiedy konsul nie może pomóc?

Konsul nie jest upoważniony do reprezentowania obywatela polskiego przed miejscowymi władzami. Nie może udzielać porad prawnych ani działać w charakterze adwokata. Nie może także opłacić rachunku, grzywny lub kary, którą otrzymał obywatel polski ani uwolnić od odpowiedzialności obywatela polskiego, który naruszył miejscowe prawo.

W każdej sytuacji ważne jest, aby osoba przyjeżdżająca do Finlandii dysponowała mapami lub urządzeniami nawigacyjnymi, a także – jeśli nie zna w wystarczającym stopniu języka angielskiego, który w Finlandii jest bardzo szeroko znany – miała przy sobie słownik lub rozmówki lub też była w kontakcie z osobą władającą językiem angielskim/fińskim albo z tłumaczem. Lista tłumaczy przysięgłych w Finlandii dostępna jest na stronach internetowych: http://www.helsinki.msz.gov.pl/pl/p/helsinki_fi_a_pl/informacje_konsularne/tlumacze_przy_siegli_i_pomoc_prawna/. Korzystanie z usług tłumaczy możliwe jest na warunkach świadczonych przez nich i podlega opłacie. Do właściwości konsula nie należy tłumaczenie rozmów lub wyszukiwanie punktów usługowych – dokonywane przez konsula tłumaczenie dokumentów ma charakter tłumaczenia przysięgłego i podlega opłacie konsularnej. Ponadto zgodnie z obowiązującym prawem konsul – inaczej niż tłumacz przysięgły – nie jest uprawniony do dokonywania tłumaczeń ustnych.

11.3 Konsulowie honorowi

Konsulowie honorowi RP w Finlandii podejmują działania na rzecz promowania i rozwijania przyjaznych stosunków i współpracy między Polską a Finlandią oraz dwustronnej współpracy gospodarczej, kulturalnej i naukowo-technicznej, umacniania więzi między RP a fińską Polonią, a także ochrony praw i interesów obywateli polskich w Finlandii. **Konsulowie honorowi nie wykonują czynności konsularnych**, tj. w szczególności nie wydają paszportów ani wiz, nie dokonują poświadczeń ani tłumaczeń oraz nie pośredniczą w realizacji spraw urzędowych przed polskimi organami.

Konsul Honorowy RP w ESPOO – Stefan Widomski

(okręg konsularny: region Uusimaa z wyłączeniem Helsinek)

Znajomość języków: polski, fiński, angielski, rosyjski

c/o Articare Technologies Oy

Metsänpojankuja 3

02130 Espoo

tel.: +(358) 500 505 605
faks: +(358 9) 886 87 501
e-mail: stefan.widomski@wanadoo.fr

Konsulat Honorowy RP w KUOPIO – Mikko Laakkonen

Okręg konsularny: region Pohjois-Savo
Znajomość języków: fiński, angielski, szwedzki
c/o Hydroline Oy
Omakotitie 47
70600 Kuopio
tel.: +(358) 40 505 1625
e-mail: mikko.laakkonen@hydroline.fi

Konsulat Honorowy RP w ROVANIEMI – Timo Kähkönen

Okręg konsularny: region Laponia
Znajomość języków: fiński, angielski, niemiecki, szwedzki
c/o Rovaniemi Hirsitalot Oy
Santa Claus Village
96930 Arctic Circle Rovaniemi
tel.: +(358) 400 663 999
faks: +(358) 400 473 800
e-mail: timo@loghouse.fi

Konsulat Honorowy RP w TAMPERE – Matti Sommarberg

Okręg konsularny: region Pirkanmaa
Znajomość języków: fiński, angielski, szwedzki
c/o Tampere University of Technology
Korkeakoulunkatu 10
33720 Tampere
adres do korespondencji: P.O. Box 527, 33101, Tampere
e mail: matti.sommargberg@tut.fi

Konsul Honorowy RP w TURKU – Jari Rastas

Okręg konsularny: region Varsinais-Suomi
Znajomość języków: fiński, szwedzki, angielski
c/o Etacom Oy, Niuskalankatu 2
20380 Turku
tel.: +(358 2) 478 0352
faks: +(358 2) 478 03 40
e-mail: jari.rastas@kolumbus.fi